

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aeli Donati qvod fertvr commentvm Terenti

Donatus, Aelius

Lipsiae, 1902

Andria IV

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1572)

dimus, quibus ultro operae pretium pro delictis offerimus nostris. Vergilius (*Aen. XII 931*) 'equidem merui n. d., i.'

622 16 1 SED SINE PAVLVLVM AD ME VT R. ad se redire dicitur, qui animum recipit in sedem mentis. Vergilius (*Geo. IV 443—44*) 'uictus ad se redit'. et hic de cor- 5
pore dixit. ad se autem redit, qui amens esse desistit.

2 IAM ALIQVID DISPICIAM despiciere est disquirere consilium, despiciere deorsum aspiciere.

623 17 NON HABEO SPATIVM VT DE TE S. S. V. V. οἰκονομία. *60 aut. was?*

624 18 NAMQVE HOC TEMPVS PRAECAVERE sic Vergilius 10
(*Aen. I 135*) 'sed motos praestat c. f.' et est σύλλημφις:
illud enim cogit, hoc sinit.

IV.

1.

625 1 1 HOCINE EST CREDIBILE AVT MEMORABILE elegans perturbatio, in qua inter se Simo, Dauus, Pamphilus, Charinus, Byrria, Chremes, omnes omnibus redduntur offensi. 15

1 ultro *Lindenbr.*: uultu *codd.* | pretium *om. T* | pro *om. B* | offerimus delictis nostris *B*, delictis nostris offerimus *T* | delictis — 3 SINE] des in *C* | Vergilius] iure; *A* | n. d. i.] nec deprecor *V*, nec de. *T*, *om. B* || 3 SED — R. *om. B* | paulum *AV* | ad m. u. *T*, a. m. ut in *ras. V*² | R.] r. sser. *V*², *om. A* | ad se *om. TC* || 4 animam recepit *C* | in sedem *W.*: et sedem *codd.*; et sanitatem *Schopen* | mentis] eius? | ad se redit uictus uirgilius *B* || 5 uictus *om. TC* | ad se] in sese *Verg.* | red. *C* | et hoc *V*, i. *C*, *om. T* || 6 dī *C* | se — 7 despiciere *om. T* | redit *om. C* | quia meus *C*, quasi amens *V*, *om. A* | resistit *A* || 7 IAM — *DISPICIAM om. B* | despiciam *CV* | despiciere *AV*, (de- ex di-
corr.) *C* | est *om. B* | desquirere *V* || 8 despiciere — aspiciere *om. B* | despiciere *T* || 9 <ei mihi cum> non habeam s. *B* | ut. d.

t. s. s. ut uolo *V*, ut. D. & E. S. S. U. U. A, ut (u. T) d. t. *TC*, etc. *B* | OIKONOMIΔ *A*, oeconomia *BV*², Inocomia *C*, icomia *T* || 11 moto^s *V* | c. f.] componere fluctus *TV*, componere f. *C*, compescere fluctus *B* | syllēsis *A*, sillepsis *TC*, silēnsis^{mp} *V*, eclipsis *B* || 13 hoccine *codd.* | EST — MEMORABILE *om. B* || 14 pamphilus dauus *TC* || 15 offens. *A*

2 HOCINE EST C. A. M. et incredibile est, inquit, et nefandum; e contrario enim ab interrogatione quadam incipiunt, qui nimis irascuntur, ut est illud (*I 5, 1*) 'hocine est humanum f. a. i.? h. e. o. p.?' 3 Et totum in pronuntiatione est: hoc enim genus interrogationis uim negandi exprimit.

4 HOCINE EST CREDIBILE a generalitate incipit, ut Cicero (*in Verr. II, II 22, 53*) 'quam facile serpat iniuria et peccandi locus, quam non f. r. u.'

5 Idem (*Ter. Ad. III 2, 6*) 'hocine saeculum! o scelera, o g. s., o h. i.'

626 2 TANTA VECORDIA I. C. VT SIET singulari et plurali numero respondet.

627 3 1 VT MALIS GAUDEANT cum dixisset 'cuiquam', intulit numerum pluralem, ut alibi (*Eun. prol. 1-3*) 'si quisquam est, qui placere s. b. q. p. et m. m. l., i. h. p. 15 n. p. s.' 2 VT MALIS GAUDEANT legitur et 'gaudeat' et 'comparet'. 3 EX INCOMMODIS A. et hic 'gaudeat' subauditur.

628 4 SVA VT COMPARENT hoc est adquirant uel aestiment.

1 HOCINE — M.] est C | hocmeē/// A | c.] cre. B, credibile V | A. M. et inquit om. B || 2 e] & A || 3 est] ex A, et BTC | hocine est B V, hoc in A, hocine TC || 4 f.] factum BC V | a. — p. om. BTC | totum <hoc> TC || 5 in om. C | pronuntiantum C | interrogationi A, pronuntiationis T || 6 hocine TC V || 8 serpat sscr. V² | iniurgia T | locus] consuetudo Cicero | quam sed V | non] f. T | f. r.] fir. A, facile r. V | u.] n. V, om. TC || 9 Idem *Calph.*: id est V, pid A, om. BTC | hocine BTC V, hoc me A | seclum B, sectm C, scelus T, se dum AV | o scelera — 10 i.] osce (oste V) clareo g. s. o. h. i. AV, hos dareo etc. B, hosce (-te T) solam TC || 11 TANTA — 17 ALTERIVS post 195, 2 sua in B | VECORDIA] uecor. B, uel. c. A, u. T | i. — SIET] cuiquam in ut sciet C, c. i. n. u. s. T, c. i. u. siet V, etc. B | plurali] plus B || 12 respondet A, respondetur C, -etur V, -entur T, R B || 13 mali TC || 14 pluralem] pt B | ut — 16 GAUDEANT om. B || 15 quā placere A, qui p. T, q. p. V | s.] studeat C, s. s. T | p. om. V | et] e. V, om. TC | m. m.] M. A | l. — 16 s.] Ledere (l. T) in (i. T) h. p. n. s. TC, l. V || 16 magis TC | GAUDEANT — et 1. om. T | et 2.] et V, ut B || 17 ex om. V | incommo. al. B, incomadis alienis C, in. c. a. T, i. a. V | hoc V | subauditur A || 19 vt] et T | comparent A, comparet TC | id est B | acquirant TC V | extiment TC, acfument A

- 627 3 4 ATQVE EX INCOMMODIS A. S. VT C. C. hoc est: non intellegunt commoda sua, nisi ex alterius incommodis ea aestimauerint.
- 629 5 1 ID EST VERVM IMMO ID EST alii sic 'uerum est hoc genus hominum: <hominem> se probauit esse, cum 5 malus sit' et hic contra hoc 'immo non hominem, sed pessimum hominem se probauit'. 2 VERVM IMMO ID EST parum accusauerat dicens 'id est uerum hominum genus' et ideo addidit 'id est pessimum hominum genus', ut hoc facere non hominis modo sit, sed pessimi hominis. 10
- 630 6 1 IN DENEGANDO MODO 'modo' pro tantummodo. 2 QVIS PVDOR P. A. adest pudor, ne denegent, non adest, ut et praestent.
- 631 7 POST VBI TEMPVS deest 'est', ut sit: tempus est.
- 632 8 1 TVNC COACTI NECESSARIO S. A. mire ait 'neces- 15 sario', quia natura sunt tales; necessitas autem in natura est constituta. 2 APERIVNT mire 'aperiunt', quoniam tunc, cum promittebant, mali erant, sed latebat malitia intra pectoris altitudinem. *Taker 633 opp. of Jan. 87*
- 633 9 1 ET TIMENT ET T. R. P. D. bis numero subauditur 20

1 incemodis A, incom. V | A. — c. c.] alienis sua (s. T) u. c. TC, etc. B | id est B || 2 intelligit TC | sua] cf. ad 194, 11 | ex commodis alterius B, ex incomodis <ex (in mg.)> alterius C || 3 extimauerit TC || 4 id] idne TCV | id est <genus hominum pessimum> sic alii B | <id ne> uerum BV || 5 hominem add. Steph. | se] ese A | probauit] proprio haut A || 6 maius A | hic Teuber: sic codd. | hoc] hominem C | imo BC | hominem om. C || 7 IMMO] homo B, homo A, ymo C | id est] idē B, inde C || 8 id est] inde C, id T, om. B || 9 et ideo — genus om. C | et ideo] non V || 10 faceret A | sit] fit A || 11 pro om. B || 12 P. A.] P. A. E. A, p. adest B, paululum adest C | pudor. <pudor> A || 13 et] ē V || 14 ubi <est> TC | est ut] ut C || 15 tunc V | NECESSARIO] N. A | s. A.] se aperiunt BC, (appar-) T | mire] mox C, modo T | ait] aperiunt quoniam tunc cum promittebant mali erant mire et B (cf. infra, autem TC || 16 autem om. TC | est in natura V || 17 constituit A | aperuit (I.) C | quoniam] quod iam? || 18 malicia B || 19 intra] intua AT || 20 TIMENT] tirieno A | T. — D.] tamen res premit denegare B, tamen r. c. e. d. V, tamen TC | numeri A | subauditur] intelligitur V

‘denegare’. 2 *Et* melius ‘timent’, quam si diceret ‘pudet eos’; nam timor etiam malorum, pudor tantum honorum.

3 RES malitia scilicet: id est quia mali sunt ad rem, quam praestare non possunt.

635 11 1 QVIS TV ES QVIS MIHI ES ‘quis tu es’ ad dignitatem refertur, ‘quis mihi es’ ad necessitudinem, id est frater aut cognatus. 2 *Et* haec uerba mollia dictu sunt, sed animo aspera. 3 CVR MEAM TIBI ἔλλειψις.

636 12 1 HEVS PROXIMVS ‘heus’ significatio est modo nominis ad intentionem considerationemque reuocandi. 2 PROXIMVS SVM EGOMET MIHI id est: carior mihimet ipse sum quam quisquam alienus. 3 PROXIMVS carus, beniuolus. — 4 *Et hoc est, quod ait supra (II 5, 18—19) ‘quo aequior sum Pamphilo, si se illum in somnis quam illum amplecti maluit’.* — inde et proximi et propinqui dicuntur, qui nobis cari esse debent.

637 13 1 NIHIL PVDET pudor est mali facti, uerecundia recti et honesti. *ergo mire posuit.* 2 SI ROGES abundat ‘si roges’, sed ἡθικῶς additum est. 3 HIC VBI OPVS EST ubi iam promiserunt.

1 denegari *A* | dicerent *V* | putet *AB* || 2 etiam] est *LP* || 3 malitia] mala *C* | id est quia] tanquam *TC* || 4 quod *B* | potest *T* || 5 QVIS TV — MIHI ES] quis mihi es quis tu es *C*, q. m. e. q. t. e. *T*, om. *B* || 6 necessitatem *TC* || 7 cognatus] exornatus *A* | sunt dictu (-tui) *C* | *TC* || 8 mea *B* | tibi *A* | ΕΛΛΗΥΙC *B*, ΕΛΜΥΓΓΕ *A*, *** *CV*, om. *T* || 9 heus p. <s. e. m. m̄> *T*, om. *B* | significatiua modo est *B* | nominis] hominis *Teuber* || 10 reuocandi *ABT*, (re *sscr.*) *C*, reuocantis *V*; se reuocantis *Teuber* || 11 sic egomet *A*, egomet sum *V*, s. e. m. *T*, om. *B* | MIHI] m. *T*, om. *ABV* | id est] a *T* | mihimet — sum om. *B* | ipse et quisquam om. *TC* || 12 beneuolus *B* | *Et sscr.* *C* | hoc <hoc> *B* || 13 que equorum sum *A* || 14 si *ex se corr.* *C* | in somnis *C* | <se> illum *C* | maluit] m. *AT*, om. *C* | unde et *V*, inde *BC*, om. *T* || 15 et propinqui om. *T* | propinquituruntur (τ *ex n corr.*) *A* || 16 male facti *TCV* | uerecundiā *A* || 17 ricti *A*, <ē> recti *V* | miri potuit *T* | si roges] sire ges *A* | habundet *TC* || 18 ΗΘΙΚΩC *A*, ΗΕΙΚΟC *B*, ἡθικῶC *M*⁴, *** *V*, et in quo *T*, et negas uel *** (simulas *suppl. ed. pr.*) *C* | <idē populariter> additum *C* (= *ed. pr.*) || 19 ubi iam *W*. (cf. *schol. 14, 3*): ubi nam *B*, id iam *A*, ibi non *TC*, iam *V* | promiserunt *AB*, prouiderent *TC*

- 638 14 1 ILLIC VBI NIHIL nota 'illic' et 'ibi': aptum irascenti repetitionis genus.
- 637 13 4 HIC VBI OPVS EST saluo pudore.
- 638 14 2 ILLIC legitur et 'illi'. 3 VBI NIHIL OPVS EST ubi nondum promiserunt. 3 IBI VERENTVR quod ait supra 5 (v. 6) 'in denegando modo quis p. p. a.'
- 639 15 1 SED QVID AGAM ADEAMNE AD EVM hic locus deliberationis est, an adeat Pamphilum. 2 *Et* unum abundat. 3 *Et* moraliter uerba Charini sunt posita. 4 ET CVM EO INVIAM pro 'de iniuria'. 5 EXPOSTVLEM 10 expostulatio est aduersus eum, quem incusamus; nam expostulare est querellam apud eum ipsum deponere de eo ipso, qui fecit iniuriam, postulare autem querellam dicere de altero apud alterum.
- 640 16 1 INGERAM MALA M. quasi tela ista se dixit ingeraturum mala. 2 ATQVE ALIQVIS D. N. P. hoc dicit: etsi existat aliquis, qui mihi dicat 'quid profeceris?', respondeo 'multum'.
- 641 17 1 MVLTVM non subiunxit, quomodo 'multum', sed: aliud faciam. 2 Transitum fecit dicendo 'molestus 20 certe ei fuero'. 3 MVLTVM subauditur 'promouero'.

1 nota] et *TC* | et ubi aptum *V*, et diaptum *A* | irascenti *om. TC* || 2 petitionis *C*, pectoris *T* || 3 *VBI om. TC* | saluo] subaudi *Teuber* || 4 *ILLIC om. T* | illic *T* | nil *A* || 5 promiser *A*, (ante nondum) *B* | supra] sim⁹ *A* || 6 p. p. a.] *P. A. adest A*, pudor adest *B*, p. p. *T*, paululum *C* || 7 *SED*] si *B* | *AGAM*] ego *TC* | adeone ad eum *TC*, *om. B* || 8 deliberatio *B*, deliberationum *A* | adeat (-nt *T*) <ad> pamphilum *TC*, adea · p · ē dū · *A* | *Et om. TC* | unum *om. V*; unum <'ad'> *Steph.* || 9 abundat <adeon · ad ·> *B* | uerba] una *T* | diarini *A* || 10 *ET* — *EXPOSTVLEM om. B* | *EO*] & *A* || 11 expostulare est *TC* | accusamus *BV* || 12 expostular *A* | est *om. AB* | deponere *om. A* || 15 *MALA M.*] mala *A*, mala *B*, m m · *TVV*, mala multa *C* | dixit se *V* || 16 d.] dicat *BC* | ni · pro · *B* | hoc — 17 profeceris *om. B* || 17 profueris respondebo *TC* || 19 *MVLTVM om. B* | non *om. TC* | quoquomodo *C*, q̄ q̄ q̄ *T* || 20 illud *B*, alium *T* | Transitum — 21 fuero *hic om. B* (cf. *infra*) | modestus *A* || 21 certis <sed hoc> *T* | ei · ci · *C* | fuero] ero *ABTC*, in ras. *V*² | promouero *V*, promoueo *B*, promouero n · *T*, primo · *N* · uero *C*

4 MOLESTVS CERTE EI F. hoc est: si nihil aliud promouero, certe ei molestus fuero. 5 ATQVE ANIMO M. G. erit fructus iracundiae ex uindicta. 6 *Et* per iracundiam atque turbationem non inuenit, quid sit 'multum'; aliud ergo inuenit 'molestus certe ei fuero'.

642 18 1 CHARINE ET ME ET TE IN. P. mire et artificiose Pamphilum fecit priorem alloqui ad perfringendam iracundiam Charini: alioquin si prior uociferari potuisset, tragica exclamatione usus fuisset. 2 INPRVDENS est defensio ab imprudentia: etenim nisi bonae esset conscientiae, numquam diceret 'te perdidit' purgaturus.

643 19 1 ITANE INPRVDENS 'inprudens' distingue et attende hoc illum repetere, quod indignatur magis, quasi audierit 'inprudens' et non audierit reliqua.

646 22 QVI TVVM ANIMVM EX A. S. M. legitur et 'cum'. 15

643 19 2 ITANE INPRVDENS quia articulus omnis defensionis per concessiuam qualitatem hoc dicto est constitutus, idcirco hoc ipsum Charinus per infirmationem repetit, hoc cupiens eripere Pamphilo, quo ille maxime nititur.

647 23 1 FALSVS ES modo participium est, id est falleris, 20

1 CERTE — F.] etc. transitum — ei ero *B* (cf. ad 197, 20) | CERTE *om. T* | EI F.] si *AV*, f3 *C*, fuero *T* | hoc *V*, atque *T* | promouero *A*, primo uero *TC* || 2 ei] uel *codd.* | fuero] ei ero *B* | ATQVE ANIMO *om. B* | animus *C*, A. *A* | M. G.] more gessero *B*, M. *T*, mox *C* || 3 Et] atque *V* || 4 atque] et *CV* | perturbationem *V*, uerberationem *TC* | quod *C* || 5 fuerā *A* || 6 CHARINE — TE *om. B* | M. ET T. *V* | IN. P.] i. p. *V*, imprudens perdidit *B*, *om. TC* | et *om. C* || 7 fecit pamphilum *TC* | adloqui *A* | perstringendam *TC* || 8 uociferare *TC* || 9 est] et *ABTC*, et est *V* || 11 adiceret *V* || 13 hic *V* | illum] nū *A* | repente *C*, repetentii *T* | indignatur magis *V* | quam si *TC* | audiret *TC*, audient *A*, <illum> audierit *V* || 14 et *in ras.* *V*² || 15 QVI] hei me miserum qui *B*, qui non *C*, qui sibi *T* | ANIMVM *om. B* | ex. as. M. *A*, ex animo spectauit meo *V*, etc. *B*, *om. TC* | cum] animi *V* (cf. *infra*) || 16 ITANE] eadem *C* || 17 <et>] per *C* | per concessiuam *in ras.* *V*² | dictum *BC* || 18 per] p' *C*, pamphilus per *T* | repetat *A*, repetit ante per *B* || 19^a pamphilo *V* | illo *A* | nititur maxime *B* | post nititur *add. V*² *in mg.*: Quin tuum animum ex a. s. m. quin legitur et cum || 20 ES' est *AC* | <falsus (*in mg. m. 2*)> modo *V* | est 1. *om. TC*

si Pamphilus dicit; si uero coniungitur, pro fallax accipitur. 2 HOC SOLIDVM VISVM 'solidum' plenum, idoneum, integrum.

648 24 1 NISI ME LACTASSES produxisses, oblectasses, induxisses, quae significatio frustrationem ostendit. 2 Lactare est inducere in aliquam uoluntatem a laciendo; unde et oblectare dicitur.

649 25 1 HABEAS permissio animi irati. 2 HABEAM ut supra (II 1, 28) 'aut si tibi nuptiae hae s. c.' 'c.?'

650 26 1 QVANTAS HIC MIHI SVIS CONSILIIS ironia dixit, 10 ut supra (II 1, 36) 'cuius consilio fretus sum'. 2 Et cum 'uerser' praetulerit, 'conficiat' debuit inferre. est ergo ἀνακόλουθον, ut est illud (III 3, 38) 'principio amico filium r. . . i.' 3 CONFECIT legitur et 'conflauit'. 4 SOLICITVDINES perturbationes. 15

651 27 1 MEVS CARNIFEX id est: in me carnifex, qui me torserit, ut alibi (Phorm. I 2, 24) 'deo irato meo', hoc est: in me deo irato. 2 DE TE SI EXEMP. C. utrum: si te imitatur, an: si de te exigit poenas, ut ipse alibi

1 pamphilum ABC | dicit] dñō d. C | uero in ras. V² | per fallox A || 2 hoc — VISVM om. B || 4 NISI ME] conūsi me A, nisi TC, om. B | lactasse A | perduxisses? cf. Festus Pauli s. v. adicit || 5 frustrationem C | Lactare est] lactantem B || 6 uoluptatem V | a — 7 dicitur om. B | laciendo Schopen: lactando codd. || 7 dicitur om. TC || 8 promissio A, promisso C, om. B | irati animi B | habitam A || 9 tibi nuptiae hoc A, hae nuptiae tibi V, tibi nuptiae (n. T) TC | s. c. c.] se; A, sunt cordi cordi V, sunt cordi B, om. TC || 10 Quas TC | m. suis cum V, mihi s. 9 T, mihi etc. B | yronia A, (post dr̄) C, ironia (post dixit) T || 11 suprauius A | et cum uerse^r V, & conūser̄ A, et cum ūe T, cum uerser C || 12 protulerit TC V | debite TC || 13 ergo — 14 legitur om. T | anacholuton V, anacolithon B, anacolathon C, anacoluthor A | aut AB | amicū A, amicū V || 14 filii ūri A, filium restitueris B, filium CV || 15 perturbationis A || 16 meus car. B, m̄s carnifixū A | id est — carnifex om. C || 17 decon A | meo] met A | haec est A, id est B || 18 decirato A, irato deo TC | DE TE — 19 an si om. T | DE TE] mirum V, om. B | exemplum capit B, ex ē. P. C. A, ex e. ca. V, ex c. p. C || 19 an Steph.: aut AB V, ut C | exiget V | ipso alibi A, alibi ipse TC

(Eun. V 6, 21) 'uterque exempla in te edent'? 3 Sed melius te imitatur accipimus.

- 652 28 HAVT ISTVC DICAS SI COGNORIS nosti enim, sed si cognoueris, non ita dicas.
- 653 29 1 CVM PATRE ALTERCASTI ab his quae facta sunt 5 ad ea quae facta non sunt. 2 CVM PATRE ALTERCASTI legitur et 'altercatus es', non enim alterco dicimus.
- 654 30 NEC TE QVIVIT H. C. argumentum attulit ex his quae non sunt facta, cum fieri debuerint.
- 655 31 1 IMMO ETIAM pro: praeterea et amplius. 2 IMMO 10 ETIAM deest 'audi'. 3 QVO MINVS TV SCIS 'quo' id est quod. et deest 'audi'. 4 Vel accipe, ut sit quod uel quoniam. 5 Vel 'quo' id est ex quo aut qua re. 6 Aut certe erit sensus cum subauditione huiusmodi: immo etiam quo minus scis aerumnas meas, eo magis 15 audi, aut: immo etiam hae nuptiae non apparabantur mihi, quo ipso minus tu scis aerumnas meas, id est

1 utrique BV | interdum A, om. B || 2 te] est si V, om B || 3 HAVT — DICAS om. B | haud CV, h. T | istu^d C, i. T. cognoueris V, c. T, cognoueris <uel me uel meum amo> B | nosti — 4 cognoueris bis in A, om. C | nosti in ras. V², nostri T; nescis Schopen | sed om. T || 4 <non> cognoueris V, cognoris T || 5 CVM — 6 sunt om. V || 6 ad ex ab corr. (in mg. ad m. 1) C | non sunt facta TC | CVM — ALTERCASTI om. B || 7 et om.

A | altercastus A | es om. ABTC || 8 TE om. B | QVIVITⁱ quiuū A | h. c. V, hic T, h. AB, hodie cogere C, om. B | attulit argumentum post debuerint in B || 9 facta non sunt B | perfecta V | debuerit A || 10 IMMO — amplius om. BT | Immo ex Immo corr. A | pro praeterea] propterea AC || 11 et T | deest] idest C | aut T | <tu> minus TC | tv — quo om. B | scias V | idē C || 12 <propter> quod V | audi. Vel accipe] audit accipe A, andudum accipe V, audi audi B | sit] si A, om. C | quod] quidem V; quando? || 13 id est] uel V, om. TC || 14 <ut> erit AB, om. V | cum auditione V | <in> huiusmodi ABV, <in> huiusmodi (ante cum) TC || 15 <est> Imo T | quo] quo tu V, qui C | <tu> scis aerupnas B | meas eo] inea sto A || 16 au^r A | etiam sser. C, et T | hec C | apparabant A, parabantur C, p. T || 17 ipse TC, om. A | <quo> minus T | aerupnas B

falsae nuptiae erant, quae res te magis fallit irascique mihi cogit merito.

656 **32** 1 HAE NVPTIAE legitur et 'haec nuptiae'; sic enim ueteres dixerunt. 2 NON APPARABANTVR apparari cum datiuo casu iunctum semper cladem et perniciem significat, 5 ut (*Verg. Aen. II 132*) 'mihi sacra parari'.

658 **34** TV COACTVS TVA VOLVNTATE hic est accusatio: ille enim excusat per imprudentiam, hic arguit uoluntatem. hoc ergo dicit: eo grauius, quod nullo cogente, peccasti.

660 **36** CVR ME ENECAS 'enecas' exerucias. 10

661 **37** INSTARE VT DICEREM ME DVCTVRVM PATRI SVADERE ORARE 'instare' 'suadere' 'orare': quarto nihil potest esse.

663 **39** 1 DAVVS INTERTVRBAT 'Dauus' cum admiratione pronuntiandum. 2 INTERTVRBAT deerat, ut et hic 'Dauus' diceret, sed plus intulit 'interturbat'. 3 *Et* 'inter' modo 15 †pronuntiabat habetur significatio †; est enim auctiua par-

1 erant *in ras. V²*, cino te *A*, om. *B* | quam aeres *A* | te imags fallit *A*, te fallit magis *TC* | irasci quam *TC*, (quam *ex quae corr. m. 2*) *V* || 2 mihi] me *V* || 3 sic] sit *A* || 4 parabantur *TC*, curabant *A* | cum — 6 parari om. *TC* || 5 dauo *A* | casui uni tunc *A*, casu unam tunc *V*, iungitur casu *B*; *corr. W.* | dadem et perniciē *A* || 6 sacrari *V* || 7 tua uoluntate tu coactus *C*, tua uoluptate t. c. *T*, coactus t. uo. *B* | haec *V* | est om. *TC* | ^{ac}excusatio *V* | illo enim exensat *A* || 8 inprudenti cum hic *A* || 9 hoc] sic *V* | dē *C* | quo *C*, om. *B* | precasti *C*, prestasti *T*, potuisti *A*, om. *B* || 10 cur me enetas *A*, om. *B* | enecas om. *TC* | crucias *TC* || 11 INSTARE — 12 esse om. *B* | dicerem (c *ex x corr.*) *A* | patre *A* || 12 instare — orare om.

A | quartum nihil potuerit *A*, quarto (q̄nto *T*) nihil (m̄ *T*) potest esse *TC*, quarto non plus dicere potest *in ras. V²* (= *dett.*); quando (quartum *Westerh.*) nihil potest esse *Steph.* || 13 interturbat <omnia> *TC* || 14 pronuntiat dum (*in mg.* aliter dauus *C*) *TC* | deerat — 15 plus om. *TC* | et om. *BV* || 15 interturbat om. *TC* | inter] ine *A*, me *B* || 16 pronuntiabat (pronōie hoc non *V*, pro non mediocri *TC*) habetur (habet *V*, om. *TC*) significatio (-catum *V*, -cat *TC*) *codd.*; pronuntia: pro 'ad' habetur significatio *Schoell.* *An* pronuntia, ut adiuuetur sign-? — *Ante* significatio *add. B*: uel interceptit uel inter modus post utili uno interfluum uel; *cf. infra* | actiua *TC*, tactiua *A*, adactiua *B*

ticula, ut (*Plaut. Merc. V 1, 4*) 'interfectus, interemptus'. 4 Vel 'inter' modo pro per, ut ille (*Verg. Aen. VII 30—32*) 'hunc inter fluuio Tiberinus amoeno u. r. et m. f. h. in mare pror.' 5 NESCIO quia irascitur Dauo, dixit 'nescio'; alioquin scit.

- 664 40 NISI MIHI DEOS FVISSE IRATOS deest 'quia', ut sit: nisi quia.
- 665 41 FACTVM HOC EST DAVE non quod non credat interrogat, sed quod increpet.
- 666 42 AT TIBI DI DIGNVM FACTIS EXITIVM DVINT 'at' principium increpationi aptum, ut Vergilius (*Aen. II 535*) 'at tibi pro scelere' et Horatius (*ep. 5, 1—2*) 'at o deorum quicquid in caelo regit terras et h. g.'
- 667 43 1 EHO DIC MIHI 'eho' interiectio est intentionem

1 ut] uel B | interfectus interemptus (*hic*) B, interf- intercept A (*B supra*), interf- interceptus *TCV*; *Plaut.* 'interemptus, interfectus' || 2 modus A (*B supra*) | pro per *W.* (*duce Schopeno*): post *ABTC*, in *ras. V²* | ut ille] utili A (*B supra*), ut *BTC*, *hunc* uirg. *V* || 3 hunc] uno A (*B supra*), *hic om. V* fluuium (*fluum B supra*) tibi omnis amixtio (*ammixtio B*) *AB* u. — 4 pror.] *Rē*. (*rem V*) *E·h* (*e·h·BV*) in mare pro hoc (*proruat V*) *ABV*, ·R·**** (*in mare T*) prorumpit (*-rupit C*) *TC* || 4 quia] *nī* (*nisi T*) et *TC* || 5 *dī C* | aliquid *T* | scita A || 6 *nisi* — 9 increpet *post 203, 4 dixit B* | *MIHI om. B* | *DEOS*] *d·s·s·T* | *natos A* | *quia*] *qui A*, *quid T*, *quod C*, *om. V* | *ut*] *ab C* | *sit*] *si·ē·A* || 7 *quia*] *quid T* || 8 *est hoc V*, *est T* | *DAVE om. TC* | *non 2.*] *h·A*, *om. V* | *credat om. C* | *interrogat*] *ut* (*quod, sscr. ut C*) *te roget TC* || 9 *inepte C*, *in ex te T* || 10 *at* (*ast T*) *tibi dii TCV*, *actibus A* | *DIGNVM* — *at om. B* | *dī*. (*d·T*) *fac·TC* | *exitium duint* (*dū intus A*) *AV*, *dent exitium TC* | *at V*, *ad A* || 11 *increpationis* (*-niſ V*) *codd.* | *ut om. B* | *Vergilius*] *irē A* (*B infra*) | *at tili A* (*atuli B infra*) || 12 *pro scelere*] *pro se nox celere A* (*pro senex scelere B infra*), *pro* (*per C*) *seuo scelere TC*, *pro scelere exclamat V*, *dignum factis exitium B* | *oratus AV* | *o detrum A*, *odorum T* || 13 *quisquis V*, *qā id A* | *celorum TC* | *regis V* | *terras et*] *in terras* (*-ra T*) *TC*, *om. B* | *et om. T* | *h·g·A*, *ah·g·TC*, *humanum genus B* || 14 *EHO* — 203, 1 *exposcens om. B* | *EHO* — *eho*] *e·hedū·m·* & *hoc A*, *dic mihi eho* (*h·T*) *TC*, *eho* *dic mihi V*

audientis exposcens. 2 DIC MIHI semper τὸ 'dic mihi' iniuriosum est, ut ille (*Verg. Ecl. III 1*) 'dic mihi, Damoeta, c. p.?' 3 SI OMNES HVNC CONIECTVM cum odio hoc pronuntiandum est; ideo 'coniectum' dixit.

668 45 1 DECEPTVS SVM concessio. 2 SCIO τὸ 'scio' non 5 ad deceptionem, sed ad defetigationem reddidit. ergo cum ironia sonandum.

669 46 1 HAC NON SVCCESIT deest 'quod conabamur'. et proprie de bono sic dicitur. 2 ALIA ADORIEMVR adoriri proprie dicitur repente ex insidiis aliquem inuadere. 10

674 51 HOC TIBI PRO S. D. μεταλημπτικῶς seruitium pro seruitute posuit, ut (*Verg. Aen. III 327*) 'seruitio enixae tulimus'.

676 53 1 CONARI M. P. Q. ut supra (*I 1, 134—35*) 'quem ego credo manibus pedibusque obnixae omnia facturum'. 15
2 Et accusatiuo casu sine intermissione significat 'noctes et dies'. 3 MANIBVS et PEDIBVS ὑπερβολικῶς.

678 54 1 SI QVID PRAETER SPEM EVENIT 'euēnit' pro-

1 exposcens *om. T* | mihi *om. T* || 2 iaiuriose *T* | ille] ille ius *B*, uirgilius *TC* | dauo·ΕΤΔ· *A* || 3 c. p.] cuium pecus *BTC*, in *ras. V*²; hic *B* add.: dic mihi principium increpationis aptum ut irem atuli pro senex scelere (*cf. supra*) | CONIECTVM] etc. quid nisi etc. *B* || 4 adeo *ABTC* | eiectum *C*, atectum *T* | dicit <nisi . . . increpet (= p. 202, 6—9)> *B* || 5 concessio] censeo *C*, senso *T* || 6 addeceptionē *A*, ad emptionem *C*, ad tptionem *T*, "deceptionem" ad *V* | defatigationem *BTCV* | reddit *TV* || 7 yronia *TC* || 8 hāc *T* | NON] ũ *A*. | quid *T* | conabatur *V* || 9 de bono sic *C*, sic de bono *B* | dixit *T* | ALIA ADORIEMVR] alia agrediamur (*agr. T*; uia uel adoriamur id est *add. dett.*) enitamur *TC* (*dett.*), *om. B* | adoriri] modo alias exoriri et *TC* || 11 HOC TIBI *om. B* | PRO S. D.] pro seruitio debeo *s. V*, pro seruitio *B*, pro ser. *T*, prors. *C* | ΜΕ·ΤΔ·ΔΔ·ΔΤ ΜΗΚ·ΘC *A*, **** *TCV*, *om. B* || 12 seruitio] seruum *TC* | enixe *codd.* || 14 CONARI] co· *B* | M. P. Q.] manibus pe. q. *B*, m. q. p. *V*, manibus et pedibus *C*, m. et p. *T* || 15 manibus pedibus *V*, *om. TC* || 17 dies] d. *B* | et PEDIBVS] etc. *B* | ὙΠΕΡ·Β·ΟΛΙΚΩ·C· *A*, ὙΠΕΡΒΟΛΙΚΟΣ *B*, ὑπερβολικῶς *M*⁴, *** *V*, *om. TC* || 18 SI QVID] quod *TC*, *om. B* | EVENTI] eueniet *AB*, e. *T* | productā *AB*, productum *TC*; producta 'ue' *Schoell*

ducta magis, quia hoc perpetuo non uult accidere Pamphilo. 2 Ergo 'euēnit', non 'eueniet' aut 'euēnit' media correpta.

- 679 55 1 PARVM SVCCEDIT QVOD AGO si nostrum est officia praebere, at nostrum non est fortunam posse praestare. 5
2 Et bene 'succedit', ut quod agimus ostendat successus esse atque fortunae. 3 AT FACIO SEDVLO id est ex animo et sine dolo.
- 680 56 ME MISSVM FACE id est: noli uti opera mea.
- 679 55 4 PARVM SVCCEDIT QVOD AGO utilis sententia pro 10 sapiente contra fortunam.
- 681 57 RESTITVE IN QVEM ME A. L. sensus hic est: omnia mihi integra et salua redde, qualia tibi tradidi consulturo uel cum nihil promissem patri.
- 682 58 HEM SED MANE 'hem' quasi incipientis est demonstrantisque aliquid noui se inuenisse.
- 683 59 1 NVNCINE DEMVM pro denique. 2 NIHIL AD TE QVAERO haec enim ad cogitantem nihil pertinere oportuit. 3 AT IAM HOC TIBI I. D. consilium scilicet, quo in pristinum restituaris locum.

20

2.

- 684 1 1 IAM IAM VBI VBI ERIT INVENTVM T. C. in hac scaena instauratio est adhortationis Pamphili per Mysidem;

1 perpetuum TC | pamphilo accidere TC || 2 non euenit B, pene (pone C) ueniet TC | media] modo TC || 4 succidit quid A | si] sed TC | nostrum V, uestrum TC | officium TC || 5 nostrum V || 6 ut] & A | ostendas TC || 7 atque om. BCV | AT FACIO om. B || 9 missum V | ut T || 10 <hic deest> utilis C || 12 in quem mea .L; A, in quem (q. T) c. l. TC, etc. B | sensus hic est] quasi B || 13 integra mihi B | consulturi A, consulto TC || 15 hem V, h̄ ÷ A | hem V, h̄ ÷ A, hoc TC | quasi om. BT | est om. TCV | et demirantis V || 17 nuncine AB, nunc me C, nuncine V | ⁱm atque te quero T || 18 enim hec TC || 19 at iam tibi hoc V, om. B | I. D.] id. A, i. dabo C, inuentum dabo BV | pistrinum T || 20 locum restituaris (-tis C) TC || 21 vbi 2. — c.] etc. B | aduentum A | t. c. V, tⁱ. c. C | scena hac C, scena A || 22 adhortantis C, adorantis T | per Mysidem om. A

opus est enim excitari rursus adolescentem, ne sub patris
oppressionem frangatur. 2 IAM IAM VBI VBI ERIT oppor-
tune rursus aestuanti Pamphilo amicae mentio obicitur
per Mysidem, ne succumbat ad nuptias patri, quamvis
promiserit se ducturum coniugem. aduersum quam diffi- 5
cultatem quia ipsius persona non sufficit, id agit, ut ad
ipsam Glycerium modo adducat Pamphilum, cui affectum
conciat non ex eo solum quod eum uocat puella, sed
etiam quod desiderat eum uidere. 3 VBI VBI ERIT IN.
<'ubi ubi'> in prima parte uim suam tenet, in posteriore 10
productio est. et est quemadmodum utut, quaquā, unde-
unde pro utcumque, quacumque, undecumque.

4 INVENTVM TIBI CVRABO ET M. A. T. P. non solum se ad-
ducturam promisit, sed et tempus addidit. 5 Et bene
'tibi' quasi amanti. 15

685 2 1 TV MODO ANIME MI N. T. M. mollis oratio et femi-
nea multis implicata blandimentis. ait enim 'tu modo,
anime mi'. 2 MI pro meus.

688 5 1 HOC MALVM INTEGRASCIT integratur, quod ad
integrum redit, quod repetitur, quod instauratur, ut Ver- 20
gilius (*Geo. IV 514—15*) 'ramoq. s. m. c. i.'

689 6 SOLLICITARIER perturbari.

1 enim (*in mg. m. 2*) est V | exhortari TC, excitari (*corr.*
m. 2) V || 2 oppssione A, oppensione C | stringatur TC | ERIT |
e. A, erit inuentum t. c. V || 3 estirante T, estenuante C ||
5 sed uicturum A | coniugem <***> T | aduersus BTCV ||
7 ipsam om. TC | adducat <ad> C | adfectum A || 8 concitat
W.: cogitat *codd.*; excitat *Steph.* | solo T | puella uocat TC ||
9 ERIT | e. T | IN.] i. T, inuentum C, om. ABV || 10 ubi ubi
add. Steph. | uim suam *in ras. V²* | productio est W.: produc-
tionē *codd.* || 11 quamquam C | undeunde] ubi ubi B || 12 ut-
cumque] ubicumque *codd.* | quocumque undecumque TC, om.
B || 13 INVENTVM — P.] adducam B | CVRABO] c. TV | M. —
P.] necum ad. pa. C, m. a. p. T | adducturum A, aducturum
C || 14 et] etiam B || 16 N. T. M.] noli te macerare V, om. BTC |
<ē> et V, om. C | feminā V || 17 ait V || 18 MI om. BTC || 19 HOC
— INTEGRASCIT et quod om. B || 20 reddit ATC | ut om. B ||
21 Romo. q. TC | se. m. sc. i. B, s. m. c. TC || 22 <siccime
atque illam etc.> sollicitarier B, sollicitarier V | pro turbari V

- 688 5 2 HOC MALVM amor meus aut Glycerii sollicitudo, quam nescire oportuit <nuptias>.
- 690 7 1 NVPTIAS QVOD MIHI APPARARI 'apparari' ad horrorem et timorem refertur. 2 *Et* datiuo casui iunctum cladem et perniciem significat, ut Vergilius (*Aen. II 132*) 5 'mihi sacra parari' (= *IV 1, 32*).
- 692 9 1 AGE SI HIC NON INSANIT SATIS hic exsertius comprimit Charinum, ne fomenta iracundiae Pamphilo praeberet. 2 *Aut*: si paenitet te, quantum sua sponte insanit. 3 SI HIC NON INSANIT ironia est. an laus ad 10 mitigandum Pamphilum?
- 693 10 MYISIS asseueratio est, si a nomine eius incipias, cum quo loqueris.
- 692 9 4 ATQVE EDEPOL EA RES EST id est 'nuptias apparari sensit' (*v. 7*). 15
- 694 11 1 PER OMNIS TIBI ADIVRO DEOS 'ad' auctiua particula est, ut admirabiliter ualde mirabiliter *et aduerto, addo*. 2 *Et* hoc superest amissa fide, ut iurandum sit.
- 695 12 1 NON SI CAPIVNDOS MIHI S. I. O. H. mira uere- 20 cundia 'omnes homines' maluit dicere, ut in his parentes quoque significaret, quam aperte dicere 'patrem', cuius metu promisit nuptias. 2 *Et* contra illud (*I 5, 42*) 'sed uim

1 meus *in ras.* V² | glicerium AB || 2 nesciri B | nuptias *add. ed. pr.* || 3 NVPTIAS *om.* B | QVOD *om.* V | honorem C || 4 refertur V | *Et* — 6 parari *om.* B | subiunctum TC || 5 perniciam A || 6 para · C, par · T, · P · A || 7 AGE *et* HIC *om.* B | SATIS] s · insti · B | hoc T | exercius A, (*lac. add.*) B, ^uexcitus C, excitus T, exitus V || 8 carinum *ex -us corr.* C | praeberet pamphilo B || 9 paeniteret B | sua A, <hic> sua B || 10 yronia C | an] *aut* BTC || 11 imitandum C || 12 adseueratio A | est *om.* T | se C | *aut* V || 15 Atq; depol A, *om.* B | eas res C, e · r · T, res ea B | est *om.* TC | adparari A || 16 Pro A | omnes CV | iuro de · <etc ·> B | auctiui C, *om.* T || 17 est *om.* TC | ualde *in ras.* V² || 18 ado A | ut iurandum V, ut adiurandum B || 20 capiendos AV | MIHI — H. *om.* B | MIHI *om.* TC || 21 homines *om.* V | ut — 22 patrem *om.* T | quoque uim

parentes significat C || 22 pater C || 23 metuō (*corr. m. 2*) V

ut queas ferre'. 3 NON SI CAPIVNDOS M. S. ita dixit de uno, hoc est patre, 'omnis homines', ut idem alibi (*Ad. V 3, 4*) 'o caelum, o terra, o maria Neptuni!' numquid et caelum Neptuni est? non utique, sed omnia haec mare vult esse, ut Vergilius (*Ecl. VIII 58*) 'omnia vel medium fiant mare'.

696 **13** 1 CONTIGIT quod uix euenit, contigisse dicitur.

2 CONVENIUNT MORES recte et id quod matrimonium firmat 'conueniunt mores'. 3 VALEANT hoc est abeant, recedant, quia et discedentibus et mortuis 'uale' dicitur, 10 ut Vergilius (*Aen. XI 97—98*) 'salue aeternum m., m. P., a. q. u.' 4 Vel potius τῷ εὐφημισμῷ: cum male optaturus esset, considerato patre παραδόξως locutus est et non dixit, quod intenderat, 'pereant'. 5 Et attende, quam moderate pluraliter dixerit, cum significaret patrem. 15

6 VALEANT renuntiationis et imprecationis est uerbum.

697 **14** 1 HANC NISI MORS etsi ualeant: — 2 HANC NISI MORS haec concessio est. — hoc enim per concessionem dicitur. 3 HANC NISI MORS MIHI ADIMET NEMO perseuerat, ne dicat 'pater'. 4 Pro: non adimet pater. 20

1 ut] ne C | capiendos A | m. s.] mihi s. C, o. ho. in ras. V², om. B | dī C || 2 omnes homines pro uno patre <scilicet> in ras. V² | uno] hunc A | id est B, hoc C | omnes BTC | alibi] mihi TC || 3 o terra] contra A | neptum A, neptunia V, neptunia (-nia C) TC || 4 neptum A, neptunium C, neptū diū T | sed] hic TC | <q̄> hec T || 5 uult maria B || 7 uir C | euenit — dicitur om. T || 8 CONVENIUNT] conueniunt mores om. B | id est B | habeant AT || 10 <et> recedant V | et 1. om. C | ualere A, ualere ualere B || 11 ut om. B | aeternum <u.> V | m. m. — 12 u.] etc. B || 12 TΩ ΕΥΦΗΜΙC · ΜΟΝ A, ΤΟ ΕΥΦΗΜΙCΜΩC B, τῷ εὐφημισμῷ M⁴, **** TCV | operaturus C || 13 consideratio V | ΝΑΡΔΟΞΩC A, ΠΑΡΔΔΞΩC B, παρὰ δόξωC M⁴, **** TCV | locus AB || 14 intenderet A, -rant TC | Et attendere quam T, om. B || 15 pluralis T, plal' C | dixit B | significat A || 16 ualeam C || 17 <mihi ad. n.> etsi B | HANC 2. — 19 dicitur in mg. V² || 18 mox C | concessio haec B || 19 MORS] mors (m. B) etsi ualeant hanc nisi ABTC (cf. supra) | MIHI — NEMO] adimet (-it C) nemo TCV, a. n. B

- 698 **15** 1 RESIPISCO spiritum reuocat sensus. 2 MAGIS
VERVM aut 'magis uerum' aut 'uerius' dicimus.
- 699 **16** 1 VT NE PATER ut non. 2 VT NE PATER PER
ME STETISSE 'stetisse' hoc est esse, ut ille (*Verg. Aen.*
VIII 191—92) 'desertaque montis stat d.' aliter plenum 5
est, ut idem (*Ecl. VII 53*) 'stant et iuniperi et c. h.',
aliter horrent, ut (*Aen. VI 300*) 'stant lumina f.' et
Lucilius (*l. V fr. 4 M.*) 'stat sentibus fundus'. 3 PER ME
STETISSE hoc est: per me factum esse, ne fierent nuptiae.
- 702 **19** 1 MISER AQVE ATQVE EGO bene 'atque ego', quia 10
et hic amore uexatur. 2 *Et intulit παράδοξον*, nam
uolebat sibi dici 'fortis', quod illi tamen mox dicitur.
hic igitur aliter respondet atque interrogauerat Pamphilus
ideo, quod uideat impossibile esse palam resistere parenti.
3 †CONSILIVM QVAERO† sensus est: scio quidem quid 15
coneris, sed an efficere possis nescio.
- 703 **20** 1 SCIO QUID CONERE si Pamphili est persona, cum
ironia dicitur, si Charini, simplex laudatio est. 2 Sed
si Pamphili est, hoc significat, quod supra (*IV 1, 50*) 'ex
unis geminas mihi conficies nuptias'. 3 Sed non esse 20
personam Pamphili ex subiectis ostenditur.

1 Resis pico *A*; RESPIRO fuisse putat Schopen | reuocati *A*,
reuocant *T* | MAGIS — 2 dicimus *om. B* || 2 VERVM] uerbum *V*,
· *N · C*, eī3 *T* || 3 ut non] ut ne non *BTC*, aut pro ne non
V | VT — STETISSE *om. B* || 4 id est *B* || 5 desertaque *AT*, de-
serta *V* | d. *om. B* || 6 et idem *C*, ut *V* | stan iuniperi *C* | et
castaneae hirsutae *B*, et c. (castaneae *m. 2*) h · *V*, e · c · h · *C* ||
7 lumine *ABC*, liue *T*, lumina *V* | f.] flamma *V*, p. *TC* ||
8 lucius *AB*, (*corr. m. 2*) *V*, lucubris *C* | stāt *C* | sensibus
fūdus *C* || 9 STETISSE *om. T* | id est *B* || 10 Miserereque *A*,
miser *B* | EGO *om. B* | atque ego] h eque *C*, eque *T* | et quia
ATC || 11 amor *TC* | paradoxon (-en *T*) *codd.* | nam] non
ABC || 12 nolebat dici sibi *V* | illē *V* | tamen *ex* cum *corr.*
*V*² | diceretur *V* || 13 respondet *ex* -dit *corr. V*² || 14 resistere
palam *B* || 15 CONSILIVM QVAERO] *schol. ad v. 20 pert.* | sensus
— 16 nescio *om. T* | est] e *C* | quidem quid] quid ē *C* || 16 sed
om. C || 17 coneris *TC*, co · *B* || 18 yronia *C* | est *om. V* ||
19 est *om. V* | hoc signum *C* || 20 confi · *C*, con · *T* | nup · *B*,
n · *T* | esse] rē *A* || 21 persona *A* | pam · *B* | ex subiectis *om. T*

704 **21** 1 NON TIBI HABEO NE ERRES deterret etiam nunc Charinum, ut et ipse adiuuet Dauum, ne Pamphilo nubat Philumena. 2 *Et eodem sensu utitur Dauus aduersus Charinum, quo supra (II 2, 35) 'quasi necesse sit, si huic eam non dat, te illam uxorem ducere'.* 3 NON TIBI 5 HABEO NE ERRES uel ut etiam Charinus pro se sentiat, hoc dicit, uel ut solent serui contumaciores aduersus amicum domini, quia nuper a Charino accusatus est, uel quia et quid dicat non habet et uidet tacendum non esse.

705 **22** 1 SAT HABEO quia dilatio facta est. 2 VT SATIS 10 SIT 'ut' pro ne non.

706 **23** 1 NE VACVVM ESSE NVNC ME 'ne' pro nedum. — 2 *Aut aduerbium prohibentis, ut sit 'ne' non.* — Sallustius in secundo libro (*II fr. 109 M.*) 'ne illa tauro paria sint' *pro nedum.*

707 **24** 1 PROINDE HINC VOS AMOLIMINI amoliri dicuntur 15 ea, quae cum magna difficultate et molimine submouentur et tolluntur e medio. 2 Sic dixit quasi odioso et molesto. 3 Discedere dicitur qui facile abit e medio, amoliri qui uix recedit. 4 PROINDE HINC VOS AMOLIMINI molestum impedimentum ex rei magnitudine iacentis 20 in medio. et ideo impredientibus se 'amolimini' dicit, non 'abite'. 5 PROINDE HINC VOS A. spe iniecta iam etiam

1 NE ERRES] ne er. B, ñ. ē. erres A | etiam nunc] autem C || 3 aduersum C || 5 eam om. TC | det B, d. T | te — ducere] etc. B | NON] nec T || 6 HABEO] ab eius A | NE om. T | uelud A, uel C | etiam — 7 uel ut om. V | pro se carinus B | sentiat] nitatur Schopen || 7 uelud A, ut C | contumaciores A, om. V | aduersum TC || 8 a] de TC | est om. C || 9 quid BV¹, quod ATCV² | predicat TC || 10 quia] quod TC || 11 sit <agendum> B | ne om. A || 12 ESSE NVNC] non esse TC | ME] mene. A | Aut — 15 AMOLIMINI om. B | <a.> aut A, <aut> aut T || 13 prouerbium A, aduerbium V, adu-<est> TC | in om. TCV | .2°. 1. C || 14 tauro V, ** T | parias inte A, par^a st in ras. V², paria sunt (sut T) TC || 15 perinde C, om. T | uos hinc (h. T) TC | amol. C, a. T, .i. A | moliri C || 16 summoentur B, submōdentur T || 17 e] et A | modesto A || 18 abiit TCV || 19 amoliri V, emolitur (in mg. aliter amolitur) C, amab'r T | deinde uos hinc amdi TC || 21 dicit Schoell: hic TC, hinc ABV || 22 habite C, abite (dixit add. in mg. m. 2) V | deinde uos hinc (h. T) TC | A.] am. C | iam etiam] immo etiam etiam ecciam B

imperat domino callidus seruus. 6 NAM MIHI I. E. utrum hoc uerum dicit an fingit, quia adhuc consilium non inuenit, quod narrare possit?

- 708 **25** 1 EGO HANC VISAM Glycerium scilicet. et cum commiseratione puellae 'hanc'. 2 QUID TV QVO HINC TE 5 AGIS ut tarditatem discedentis ostendat; agere se enim tardi et tristes dicuntur. sic Vergilius (*Aen. V 271—72*) 'amissis remis atque o. d. u. i. s. h. r. S. a.'; idem alibi (*Aen. VI 337*) 'ecce gubernator sese P. a.' 3 QUID TV HINC QVO TE AGIS admonitio discedentis, ut solet; nam 10 a quo discedere desideramus, admonemus eum, ubi uadat uel quo eat. idem facete per interrogationem admonet Dauus Charinum, ut <et> ipse abscedat Charinus, qui nunc ultimus remanet. 4 VERVM VIS DICAM pro initio sedulae narrationis hoc sumimus. an sic respondet Charinus, tam- 15 quam qui intellegat non dici sibi uelle Dauum quo eat, sed id agere ut abscedat?

- 709 **26** 1 NARRATIONIS MIHI INCIPIT INITIUM narrationis scilicet quo eat, quia 'uerum uis dicam?' uelut prooemium narraturi est. 2 QUID ME FIET quid ergo, inquit, quid 20

1 dominis seruus callidus *TC* | NAM MIHI *om. B* | I. E.] impedimento (-tum *V*) estis *BV*, impe estis (et *T*) *TC* || 2 uerum] uere *V* | dixit *T* | quia *Schopen*: qui *codd.* | inuenire *A* || 4 EGO *om. B* | gli scilicet *V*, *om. B* || 5 puellae *om. C* | HINC TE] hinc quae *A*, "nunc" te *V*, te huic *C*, t. h. *T* || 6 enim se *B* || 7 sic *om. B* || 8 amissis *A* | o. *om. TC* | d. — a. *om. BTC* | u. i.] n. *V* | idem] id *A*, uel *V* || 9 P. a.] palinurus agebat *BV* | tu hinc que *A*, t. h. q. *T*, tu "nunc" quo *V* || 10 te agā *A*, te "agis" *V* | aminitio *B* | discedentis] discedendi *Schopen* || 11 a quo] si quem *Schopen* | desideramus] uolumus *B* | cum *C*, tum *T* | ubi] quo *B(D)*; quo uadat — 12 eat *post* interrogationem *transp. Schopen* || 12 idem] id *A*, id *rell.* | facete *Bentley*: facere *codd.* | admonet *sscr. V²* || 13 et *add. W.* | abscedat *ex disc. corr. C¹* | nunc *om. C* || 14 ulterius *T* | remanent *A* | initio *V* || 15 hoc sumimus *V*, *om. B* | ac sic *BT*, ac ⁿ uis dicam si ē *C* || 17 ut *in ras. V²* || 18 initium incipit *AT* | scilicet *in mg. C¹* | erat *T* | dicat *AC*, d. *T* | prohemium *ABV* || 20 narratium *C*, -tionum *T*, narratium *V* | fiat *T* | quid ergo — 211, 1 fiet *om. B*, — 211, 2 FIET *om. T* | quid igitur *C*, quod ergo *V*

me fiet? 3 Ab eo hoc quasi ab iocante pronuntiandum est, nam sic ille 'impudens' respondet. 4 QUID ME FIET de Philumena ducenda.

710 27 1 EHO TV IMPVDENS NON SATIS proprie Charino 'impudens' dixit quasi et insolita et multa poscenti, quippe qui et sponsam alienam petere ausus sit et non satis habeat per Dauum sibi moram praestitam Pamphili nuptiarum. 2 QVOD IAM TIBI DIECVLAM ADDO 'dieculam' moram. 3 *Et est ὑποκόρισμα* 'diecula', hoc est tempusculum, et sumitur ab eo quod est haec dies. 4 'Diecula' 10 mora et quasi dies parua. 5 *Et* 'diecula', in qua scilicet ambias quantum potes ad ducendam Philumenam; uult enim se Dauus adiuuari per Charinum et Byrriam.

711 28 1 PROMOVEO differo. 2 PROMOVEO NVPTIAS memoriter Dauus: scit enim illum his uerbis petisse (*II* 1, 15 28—29) 'saltem aliquot dies p., d. p. a., n. u.' cuius rei oblitus Charinus etiam ut ducat uxorem petit.

712 29 RIDICVLVM deest 'hominem'.

713 30 AGE VENIAM uix concedentis et uix consentientis est 'age ueniam'. 20

714 31 TV MYSIS DVM EXEO a Glycerio scilicet.

1 habeo *A*, ab hoc eo *V* | ab] a *BV*, ad *C* | iocantem *C* || 2 ille *V*, illi *ABC* | imprudens (*sic et V*) *R' B* | respondet — 4 IMPVDENS in *mg.* *V*² || 3 filomela *A* | ducendo *TC* | 4 *TV om.* *B* | inpu·*B* | nam satis *TC*, etc. *B* | inprudens carino *B* || 5 dixit (*dr C*) impudens (-des *C*) *TC* | quia *T* | et 1. *om.* *BT* || 6 qui *sser.* *V*² | petere ausus] praeterea usus *B* || 7 habet *BC* || 8 QVOD — ADDO *om.* *B* | tibi iam *TC* | die auriculam *A*, d. *TV* | addo] a·*V*, *om.* *TC* | die auriculam *A*, *om.* *C* || 9 moram *Schopen:* horam *ABTC*, horam *V* | et est *V*², et *B* | ypocorisma *ACV*, upocorisma *T* | dieculam id est *B* | tempusculum *A* || 10 haec] hes *C* | die s̄ *A* | Diecula — 11 dies *om.* *T* || 11 et *om.* *V* | Et diecula *om.* *TC* | Et — 13 Byrriam *om.* *B* || 12 adiuuari *V* || 14 promoueo in *ras.* *V*², dimoueo (*dem.* *C*) *TC* | PROMOVEO 2. *om.* *B* | memoriter] memorā *A*, memoratum *B* || 15 petiisse *CV* || 16 salutem *C*, -tis *T* | dies *om.* *V* | p.] pro·*BV* | d. — u.] etc. *B* || 17 ducas *T* | uxorem — 19 VENIAM *om.* *T* | ux·*B* | petit — 19 VENIAM *om.* *T* || 19 UOX (*L.*) *A* | et — 20 est *om.* *T* | et *om.* *B* | consentis *A* || 20 est] et *C* || 21 *TV* — *DVM om.* *B* | mersis *A*, ansis *T*

3.

- 716 **1** **1** NIHLNE ESSE PROPRIVM CVIQVAM haec scaena ad-
 ministrationem doli habet, quo fit ut deterreatur Chremes
 filiam suam Pamphilo dare. et uide non minimas partes
 in hac comoedia Mysidi attribui, hoc est personae femi-
 neae, siue haec personatis uiris agitur, ut apud ueteres, 5
 siue per mulierem, ut nunc uidemus. **2** NIHLNE 'ne'
 aduerbium percontantis est. **3** NIHLNE ESSE P. omne,
 quod habemus, aut mutuuum est aut proprium, —
 Ergo 'proprium' perpetuum. — ut (*Verg. Aen. VI 871*)
 'propriae haec si dona f.' **4** Ergo nihil nobis proprium 10
 esse potest. quod enim non fuit, ne esse quidem potest,
 aut quod eripi potest, non est nostrum, nisi illa quae eripi
 non possunt, ut sapientia, iustitia, prudentia, quae fortuna
 neque dare neque eripere cuiquam potest. **3** Et simul hoc
 ipsum et a re et a persona: a re 'nihil esse proprium', 15
 a persona 'cuiquam'. **6** PROPRIVM perpetuum, non tempo-
 rale ac mutuuum. **7** DI VESTRAM F. admirantis aduerbium
 est cum exclamatione. **8** FIDEM 'fidem' dixit opem et
 auxilium, ut (*Verg. Aen. X 71*) 'Tyrrenamque fidem'.
 717 **2** SVMMVM BONVM ESSE mirum, quod pleno et neutro 20
 extulit 'summum bonum . . . Pamphilum'.

1 est B | PROPRIVM CVIQVAM] p. c. T, om. B || 2 habet doli
 V | quo B, quod ABTC | fit om. C || 3 suam filiam B | dari
 T | in C, m̄ T || 4 comoedia om. TC | femine C || 5 haec om.
 V | ueteres om. B || 6 ne om. TCV || 7 aduerbium V | percunc-
 tantis B | est om. TCV | NIHLNE ESSE om. B | p.] proprium
 BT, pro. V || 8 <nimum (minimum T) est> aut habemus
 mutuuum TC | proprium est aut mutuuum B || 9 Ergo proprium
 om. T || 10 hoc A | si in ras. V², sunt C, om. T | f.] fuissent
 BV, c. et f. C, hec T | proprium om. B || 11 ^{enim non fuit} non
 fuit (corr. m. 2) V | nec TC || 12 quid T | eripi] h. p. T | est]
 enim T || 13 iustitia prudentia] uirtus B || 14 neque dare in
 mg. B | potest om. TC || 15 ipsum a re C | esse] est V || 16 <et>
 a persona C | temporale] *** T || 17 ac] aut TC | DI — 18 ex-
 clamatione om. T | Diu est. f. A, di uos. fi. B, di uestram
 fidem (f. V) CV | admirationis C || 18 est om. C | fidem om.
 ABV | dī C || 19 terrenamque TC || 20 bo. esse B, b. e. T |
 mirum B, Myrum A, mire V, mire C, m̄ T | quod in ras. V²

ex Sal. Aug. l. 3
 u. app. p. 516

718 3 1 AMICVM A. V. amicus animi est, amator corporis. non enim continuo amator et bene uult, ut Dido amauit quidem Aeneam, sed non et amica fuit, quae ait (*Verg. Aen. IV 600—1*) 'non potui a. d. c. e. u. s.' et item Catullus (*c. 72, 8*) 'cogit amare magis, sed bene uelle minus'. et est hic officium et blandimentum. 2 'Amatorem' et 'uirum' dixit ad discretionem, ut per ea quae enumerat maritum ostenderet. 3 IN QVOVIS LOCO PARATVM 'paratum' dixit ad omnes affectus, quicumque de proximo esse possunt. et maxime ad Homericam sententiam respexit (*Il. VI 429—30*) "Ἐκτορ, ἀπὰρ σὺ μοι ἔσει πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερός παρακοίτης".

719 4 1 VERVM EX EO id est Pamphilo. 2 NVNC MISERA QVEM C. D. cum admiratione pronuntia 'quem' et cum exclamacione quadam.

720 5 1 FACILE HIC PLVS M. 'facile' aduerbium confirmantis est, id est liquido et manifesto. 2 Veteres 'facile' dicebant pro certo, ut Cicero (*pro Rosc. Am. 6, 15*) 'illius uicinitatis f. p.' 3 DOLOREM 'dolorem' distinxit Probus

1 A. V.] amatorem uirum C, (add. ere putau) B, i. u. T || 2 et] est qui in ras. V² | uult] uide T || 3 amans eneam quidem TC | quae] quod TC | eat C || 4 potuit ATC | a.] arreptum BV | d. — s.] d. c. i. u. s. V, d. o. e. u. s. TC, corpus diuellere et undis spargere num socios B || 5 catillus TC | magis] ** T | sed] s. B | bene ut lenimus; A, bene uellemus T || 6 hoc V | blandimentum V || 7 dē C || 8 inuenerat TC | ostenderat TC | PARATVM] pa. B, p. T || 9 paratum om. ABTC | dixit ad] dixerat TC | adfectus A, <et> adfectum T, ad foetum C | quidquid T || 10 esse om. T || 11 ΕΚΤΟΡΔΤΑΡCΥΜΟΙΕCCTΠΔΤΗΡΚΔΠΟΤΝΙΔΝΗΙΡΗΔΕΚΔCΙΓΝΗΤCCCΥΔΕΘΙΘΔΛΕΡΟCΠΔΡΔΚΟΙΤΙC; A, ***** TC V, om. B || 14 id est om. V || 15 QVEM — D.] quem capit dolorem BT, q. c. d. V, q. c. L. C || 16 quedam T, om. C || 17 HIC PLVS] h. p. TV | M.] mali C, (add. quam illic boni) B || 18 idē. <Id est> C || 19 ut om. V | eius Cic. || 20 uicinitatis] ciuitatis codd. | f. p.] P. Q. A, p. facile princeps uem p. q. (sser. m. 2) V | dolore (2.) TC | distinxit A, destruxit T, destruxit C | Probus Umpfenb.: probe codd.

sol. 8,
laborum
recte

et post intulit separatim quod sequitur. 4 FACILE HIC PLVS MALI EST in dolore <et> metu scilicet amittendi, QVAM <ILLIC BONI> in uoluptate retinendi. 5 QVAM ILLIC BONI in 'bono summo'; dicit enim ex bonis, quae bona existimamus, plus nos mali capere, cum aut amissuros nos credimus aut amittimus, quam boni, cum habemus. 6 FACILE HIC PLVS MALI EST 'plus mali' in dolore et metu, ut diximus (schol. 4). 7 QVAM ILLIC BONI id est in amico, amatore et uiro (cf. v. 3).

721 6 1 MI HOMO QVID ISTIC OBSECO EST ex Mysidis 10
uerbis quid Dauus faciat demonstratur. 2 QVID ISTVC
MALI EST inuolutum puerum portabat Dauus, et ideo dicit
mulier 'quid istuc mali est?', dum ille euoluit et puerum
profert; quem postquam expediuit pannis, tum illa dixit
'quo portas puerum?' 15

722 7 1 MYSIS NVNC OPVS EST A. H. R. ^{cf. holl. p. 90, 7. hll.} haec scaena ac-
tuosa est, magis enim in gestu quam in oratione est
constituta. 2 MYSIS NVNC OPVS properantis et impense
agentis Dauus uerba monstrantur. 20

723 8 1 EXPROMPTA in medium prolata. 2 MEMORIA
ATQVE ASTVTIA 'memoria' ut praecepta retineat Dauus,
'astutia' ad agendum strenue quae imperaret. 3 ME-

1 separatim ex -tam corr. C || 2 et metu Steph. (cf. schol. 6):
metu B, m&o A, metus (moet- C) TCV || 3 ILLIC BONI add.
Westerh. | uoluptate V, uoluntate ABTC | bonum C, o. T ||
4 summo bono BTC | dicit om. T | enim om. TC | extimamus
C, estimamus V || 5 mali nos B, mali T | missuros nos A, uos
amissuros C || 7 mali om. TC || 8 ut om. TC || 10 istuc V, (u in i
corr.) C, i. T | ob. est V || 11 istic TC || 12 est om. TC || 13 istic
TC | est om. TC | dum] deinde B | euolauit TC | <puerum>
et puerum <et> B || 14 quem] Qm C | pamus B || 15 por. pu.
B, portas TC || 16 hic noua scaena incipit in codd. || 17 A. H. R.]
ad hanc (h. T) r. tu. TC, ad hanc rem exprompta memoria
atque astutia tua B, om. V | hic T | <sunt> scena A || 18 est 2.]
et T, om. ABV || 19 my. B | opus <est> TCV | properansis
A || 20 monstratur C || 21 et prompta V || 23 strenue] tremu **
C, *** T | quae <hic> V | imperaret ABV, importaret TC;
imperat LP, imperet Steph.

MORIA simpliciter magis: ut memor sit Dauī praeceptorum. 4 *Et* MEMORIA modo pro intelligentia, ut Vergilius (*Aen. II 244*) 'instamus tamen inm.'

726 **11** 1 EX ARA SVME H. V. T. 'ex ara' Apollinis scilicet, quem Ἀγυιαῖον Menander uocat. 2 Aut quod 5 Apollini comoedia est dicata, in cuius honorem aram statuebant comoediam celebrantes. 3 Apollini ergo comoedia, Libero patri tragoedia. 4 VERBENAS TIBI uerbenae quasi herbenae redimicula sunt ararum. 5 Τὸ 'tibi' quasi gestum quendam et motum stomachantis habet, ut 10 alibi (*Heaut. I 1, 9*) 'nam quid uis tibi?' 6 *Et* 'tibi sume' dixit, non 'tibi substerne'. 7 EX ARA S. V. uerbenae sunt omnes herbae frondesque festae ad aras coronandas uel omnes herbae frondesque ex loco puro decerptae. uerbenae autem dictae ueluti herbenae. 15 Menander sic [†]κολεξιασσυμυρρινασχησσαιετνε†. *J. SERV. Rom. 12, 120 v. appd. p. 519*

727 **12** QVAMOBREM TVTE ID NON FACIS 'tute' tunc dicitur; cum pronomen ad eam reuocatur personam, a qua sumitur. ut uerbi gratia cum dicimus 'tu lege', ille nobis respondet 'cur tute non legis?' 20

1 simplex C || 2 *Et om. TV* | pro *sscr. C* || 3 tamen in B, tamen ira A, tamen in me T, tam.g.** C, tamen inmemores V || 4 <accipe a me h.o. atque ianuam nostram appone Mi. obsecro humane da> ex a. B | sūme.h.u.t. A, sume h.u.t. V, h.s.uer.tibi B, sūme h.t. C, ex a te T || 5 Ἀγυιαῖον] afiaion A, af. ΛΙΟΗ B, afion TCV || 6 comoedia apollini B | statuebant AB, struebant V, constituerunt TC || 7 comoediā A || 8 VERBENAS] uerbe. B | uerbane quasi AB, quasi uerbene C || 9 herbae (erbe T) TC, uerbenae B, -ne A | ridimicula A | Τὸ om. TCV || 11 quod C | uis tibi] *** T | *Et tibi om. C* || 12 su. B | dē C | suscerne C | s. v.] su. A, s. B, sume CV(T?) | Herbene C || 13 herbae om. C | onorandos T || 14 ex <hoc loco ex aliquo> loco pure <pura> decerpere C, ex <hoc> loco pura decerpere T || 15 herbenae] habent A || 16 Menander sic om. B | ΚΟΛΕΞΙΑΣΣΥΜΥΡΡΙΝΑΣΧΗΣΣΑΙΕΤΝΕ. A, ***** TCV, om. B; v. *appendicem* || 17 non] nos C | FACIS] fa. B | tute om. C | tunc B V, tunc C, nunc A, om. T || 19 ut] et C | <ut> cum V | dicamus AB | illic T | nobis om. V | respondent A, -deat B

- 728 **13** 1 QVIA SI FORTE OPVS SIT AD ERVM I. M. sic locutus est, ut explicari atque intellegi non possit; aut enim deest 'ius', ut sit: ius iurandum, — 2 *IVRANDVM pro ius iurandum.* — aut ut uulgo dicitur iuramentum. 3 *Et opus est illam rem, non opus est illa re.* 5
- 729 **14** VT LIQVIDO POSSIM 'liquido' pure et manifeste, nam quae sunt pura et defaecata, liquida sunt.
- 730 **15** 1 NOVA NVNC RELIGIO IN TE ISTAEC bene: ius iurandum metuere seruum monstri simile est. 2 'Nova religio' in seruo et subita. 3 NOVA NVNC R. seruum 10 nolle mentiri noua religio est. 4 CEDO porrigentis est manum 'cedo'.
- 731 **16** VT QVID AGAM PORRO I. 'porro' aduerbium est modo ordinis, alias temporis.
- 732 **17** SPONSAE PATER I. mire non dixit 'Chremes', ne cum 15 dixisset 'quis Chremes?', rursus hic responderet 'sponsae pater'. et non temere hoc facit poeta, nam promiserat se redditurum Chremes (*III 4, 15*) 'domum modo ibo, dicam ut apparentur, a. h. r.'
- 733 **18** 1 REPVDDIO CONSILIVM QVOD P. I. bene 'intenderam': 20 uerbum a uenatoribus translatum, qui retia intendunt ad

1 FORTE] f. B | OPVS SIT] o. s. V, om. B | ad herum C, ad h. T, a. h. V, ad e. B | i. mihi B, e. m. V, ius. i. T, iurandum C | <Nota in testu solum iurandum debere esse> sic C, om. T | posset TC | ut T || 3 ius iurandum om. B | IVRANDVM om. TC | pro^{ius.} iurandum A, pro iurandum TC || 4 ut sscr. V² || 5 non] ei (et T, ei V) non codd. || 6 ut li. pos. B | liquido] loqui de A || 7 defaecati A | sunt 2. om. TC || 8 NOVA] no. B | re. in te ist. <inc^s.> B, r. i. t. i. T, r. i. i. i. V | ISTAEC] ista & A | bene — 13 PORRO I. om. T | <id est> bene C || 9 meruer C | monstri — 10 seruum om. C || 10 no. n. re. B, noua nunc religio V || 11 est om. C | CEDO] ce. B || 12 cede C, om. B || 13 i.] intelligas B, intellige C, om. V | est om. TC || 15 spon. pa. B | .i. sscr. A, inter. B, et V, (p̄) i C, om. T || 16 quid T | hic respondeat T, responderet hic B || 18 redditurum C | domum — 20 QVOD om. B | modo domum TC || 19 aparentur A | a.] m̄. V || 20 P. I.] primum intend B, pri. (p. T) int. TC || 21 translatum <est> TC

feras captandas. hic ergo, quia parat Chremem et Simonem fallere, 'intenderam' dixit. 2 Vel a sagittariis atque arcu.

734 19 1 NESICIO QUID NARRES bene 'narres': narrare enim aliena et quae nobis non sunt necessaria dicimus. 2 EGO QVOQVE HINC AB D. V. M. A. bene ait 'quoque', 5 quia et Chremes ueniebat.

735 20 TV VT SVBSERVIAS recte 'ut subseruias' dicit, non enim tantum loquetur Mysis quantum Dauus.

736 21 1 ORATIONI [meae] VT CVMQVE OPVS SIT VERBIS 'orationi' meae, tuis 'uerbis'; plura enim loquetur Dauus, 10 inde 'orationi' dixit, illa subsequetur, ideo 'uerbis'.

2 VIDE cauta esto, spectata, intellege.

738 23 AVT TV PLVS VIDES si sapis, intellegis.

739 24 NE QUID VESTRVM REMORER C. 'remorer' retardem, retineam: a remora, pisce minutissimo, qui nauem retinet; 15 nam Graece *ἐξηναίς* uocatur.

4.

740 1 REVERTOR POSTQVAM Q. O. F. adest ipse nunc Chremes, cuius causa scaena fraudibus instructa est, ne promissas compleat nuptias.

741 2 1 VT IUBEAM ACCERSI recte 'iubeam', quia summa 20

1 captandas AV, capiendas BTC | qui apparat B, quia TC | cremetem T || 2 sagittariis AB, sagittis TCV | atque] et TC || 3 NESICIO — NARRES om. B | quid V | NARRES] nar. C, & A | narrās (corr. m. 2) V || 4 nobis om. C | non om. T || 5 EGO — A. om. B | hic V, huc C, h. T | AB] ad T | de . u . m . a . C || 6 quia om. V | et in ras. V² || 7 TV VT SVBSERVIAS om. B | subseruias C | recte — subseruias om. A | obseruias TC | dixit TC | non enim] cum non V || 8 loquitur BT || 9 meae — 10 meae om. B | meae] glossema olim superscriptum; sic et tuis supra VERBIS scriptum fuisse videtur, quod compiler omisit | etcumque C | sit uerbis opus V || 10 tuis uerbis orationi meae TC | loquitur AB || 11 dī C | subsequeretur B || 12 spectata] facta V || 13 sapis V || 14 NE — c. om. B | c.] comm. C, e. T | remorem C || 15 nauim TC | retinere A || 16 Graece] . g . C | EXEINAIK AB, *ἐξηναίς* M⁴, **** TCV || 17 POSTQVAM Q. O. F.] etc. B | ipse nunc V, nunc ipse TC || 18 cena T | promissa sunt compleat A, compleat promissas TC || 20 accersi A, ac. B, a. T | sumā A

potestas nuptiarum in patre puellae est. 2 SED QUID
HOC non interrogantis est, sed mirantis et non intelle-
gentis, ut appareat eum non oculis prius quam corporis
offensu sensisse puerum iacentem.

742 3 1 PVER HERCLE EST 'hercle' ornatia particula est. 5
2 MVLIER magis quam Mysis. 3 VBI ILLIC EST
Dauum quaerit, qui nunc abscessit, ut et ipse de foro
uenire uideatur.

743 4 NON MIHI RESPONDES bene 'non respondes': se enim
memor est uetitam quicquam dicere, nisi subseruiat ora-
tioni Dau. 10

744 5 1 RELIQUIT ME HOMO A. A. mire hominem, non
Dauum dixit, ut etiamsi audiat Chremes, incertam per-
sonam hominis audiat, non Dauum. 2 DI VESTRAM
FIDEM aduerbium est admirantis cum exclamatione. 15

745 6 1 QUID TVRBAE EST APVD FORVM haec uerba sunt
uenientis de foro. 2 QUID ILLIC HOMINVM LITIGANT
legitur et 'litigat'.

746 7 1 TVM ANNONA CARA EST commincentis est potius
quam alicui referentis. 2 QUIDNAM ALIVD DICAM hoc 20
propter spectatores.

747 8 1 CVR TE OBSEURO ME HIC SOLAM ἀποσιώπησις tertia.

1 SED *om. B* || 2 hec *V* | non *om. T* | est *post* intellegentis
TC || 3 ut] et *TCV* | apparet *codd.*, *corr. W.* | prius non oculis
C | corpore *C* || 4 offensus *A*, offensa *B* | iacentem *Schopen*:
latentem *codd.* || 5 PVER — EST *om. B* | hercle et est *om. TC* ||
7 abscessit *AC*, adcessit *T* | et *om. T* || 9 NON — RESPONDES *om.*
B | bene non respondes *om. V* | se *in ras V*², sed *TC* || 10 me-
morem (*om. est*) *B* | ueti eteam *A*, uetitam *C*, (*in ras. m. 2*)
V, *** *T* || 12 Reliquit me *A*, *om. B* | *A. A.*] atque abiit *V*,
a. T, *om. B* || 13 dicitur *C* | etsi *T* | audiret *C* || 14 audiret
C | dii *TC* | uostram *fi. B* || 15 aduerbiū *ex -ā corr. A* | est
om. BTC | admirantis — 16 FORVM] ad *T* || 16 QUID — 17 HO-
MINVM *om. B* || 17 hominum *V* | litigant hominum *C*, *om. T* ||
18 legitur et] uel *B* || 19 TVM et est *om. B* | ca. *B* | communi-
centis *A* | est *D*: et *ABTCV* || 20 QUIDNAM — 21 spectatores
om. T | quid *B* || 21 propter *Rabbow*: *post codd.* | spectores *A* ||
22 cur te (tu *T*) obseuro (o. *T*) *TC*, *om. B* | hic me *V*, *m.*
i. h. *T* | sola *A* | aposiopesis tertia *ABV*, *** *C*, *om. T*

2 HEM QVAE HAEC EST FABVLA fabulam se dicit audire, qui rei principium rationemque ignorat.

748 9 EHO MYSIS 'eho' interiectio est uel principium animaduersionem in se poscentis aut repente cernentis.

750 11 1 QVI HIC NEMINEM A. V. callide affirmat non sibi 5 uisum Chremem, cum et praeuiderit uenientem et praesentem uideat. 2 MIROR VNDE SIT 'miror' ueteres cum 'unde' pro nescio ponebant, nam admiratio ab ignorantia descendit. Plautus (*Aul. prol. 1*) 'ne quis miretur qui sim, paucis eloquar'.

751 12 1 AV interiectio est consternatae mulieris. 2 CONCEDE AD D. bene 'ad dexteram': sinistra enim uenit Chremes. 3 Et non uult proximum ei Chremetem, sed iuxta; supra enim dixit (*IV 3, 19*) 'ego quoque hinc ab d. u. m. a.'

752 13 1 DELIRAS NON TVTE IPSE deest 'eum mihi dedisti?' sed et supra et nunc inturbat Dauus, ne mulier totum dicat. 2 NON TVTE IPSE summissa uoce. 3 VERBUM SI MIHI VNVM accommodate comminatur Dauus: paene enim Mysis uniuersa narrabat.

753 14 1 PRAETEREA QVAM QVOD TE ROGO hoc et sensim

1 HEM — EST *om. B* | qui est haec *C*, q̄ est *T* | dixit *AV* | audio *A* || 2 qui in quasi *corr. V*² | ignoret *V* || 3 EHO MYSIS | eho *TC*, *om. B* | <et> eho *V*, *om. T* | interiectio] aduerbium (*in mg.* interiectio) *C* | uel *om. TV* | principium *om. T* || 4 animaduersionem *TC*, aduersionem *A*, <uel> animaduersionem *B* | aut] uel *B* || 5 QVI HIC *om. B* | a. u. *B*, al. u. *C*, al. u. *T* | affirmat *A* || 6 prouiderit *A*, prouideat *B* || 7 MIROR — SIT *om. B* || 8 ponebant nam admiratio *om. TC* || 9 qui sim] quis in *AB* || 10 colloquar *TC* || 11 au *V*, A. V. *A* | conturbatae *V* | CONCEDE AD D. *om. B* || 12 AD D. *om. T* | d.] dexteram *V* | <et> bene *BTC* | ad *om. B* | dextram *C* | uenit *om. B* || 13 ei proximum (promissum *T*) *TC* | sed] si *C* || 14 iūx *C*, dixit *T* | dicit *ACV* | hunc *C*, h. *T* | ab dextera uenire me adsimulabo *B* | ab] a. *V* || 15 m. u. *V* || 16 DELIRAS *om. B* | IPSE *om. BT* | deest *om. T* | eum *om. V* || 17 sed *om. TC* | dauus inturbat *B* || 18 summissa *BTCV* || 19 mi unum *C*, mihi illum *V*, u. m. *T* | accommodare comminante (-tis *T*) dauo *TC* || 20 enim <etiam> *C* || 21 QVAM *om. BTC* | TE] ego te *C*, t. e. *T* | sensim] pene sensim *V*, hoc *C*, *om. T*

et ut senex audiat pronuntiari potest 'praeter quam quod te rogo'. 2 CAVE gestu comminatus est et uultu, ut suspenderet comminationem; deinde infert gestum. 3 Ordo: caue faxis.

754 15 1 MALEDICIS cum contemptu loqueris, conuicium 5 facis. apparet ergo 'maledicis' lentius dictum esse, cum dixerit 'dic clare'. 2 MALEDICIS noue 'maledicis' pro comminatione posuit, cum pro conuicio poni soleat, nisi forte quia contumeliae genus est comminatio. 3 Quidam putant esse unam personam, Dauis scilicet dictum 10 superius Mysidis non satis manifestum Chremi in maledicti similitudinem deriuantis. 4 VNDE EST DIC CLARE hoc pressius dixit.

755 16 1 MIRVM VERO <'uero'> saepe ad ironiam refertur. 2 MIRVM VERO IMPVDENTER bono ordine locutus est: 15 primo enim causa impudentiae natura est, deinde condicio.

754 15 5 †A NOBIS† quia 'a nobis' parum intellegebatur, hic addidit morem meretricis, ut uel sic intellegat senex.

757 18 1 ADEON VIDEMVR VOBIS E. I. idoneus est aptus ad omnia et bona et mala. 20

758 19 1 IN QVIBVS SIC INLVDATIS et inludo in te sep-

1 et om. TV | sentiat senex TC | audiat om. A | pronuntiare ACV | potest om. V | praeter om. ABTC || 2 comminatus V, comminantis TC | est om. T || 3 comminatione C | infer AB; inferret LP, ed. pr. || 5 cum uicium TC || 6 ergo om. C | lentus (corr. m. 2) V, lenius AB | dictum esse] sc. a Myside || 7 dixerit (dicē C, dicit T)] sc. Dauus | clare (dare C) dic TC || 7 noue V, om. T | maledicis om. BT || 8 cum] tum V | conuicium C, conuix^{oe} T, conuicio (sscr. m. 2) V, uitio AB | ponit soleat A, poni solebat V, solent poni TC || 9 quia om. V | comoedie TC | comminatio est V || 10 <enim> putant V | esse om. BV || 12 deuiantis B | dic] h dic A, hic dic in ras. V² || 13 hic TC | expressius V || 14 uero add. W. | saepe — 15 uero om. T | yroniam C || 15 imprudentem C || 16 imprudentie TC || 17 schol. ad lemma IMPVDENTER MVLIER SI FACIT pertinet || 18 hinc T | inore (in ex m corr.) C, in hora T | ut om. B || 19 ADEON — I. om. B | uidem⁹ A | E.] esse C, om. V | I om. C | est] et C || 20 et I. om. BC || 21 In quibus sic & laudatis A, i. q. s. T, om. B | illudatis CV | et om. T | inludo BTCV

timo casu et inludo te accusatio dicimus. 2 Sed 'in' primo superuacuum est, ut sit: quibus —

- 756 17 AB ANDRIA EST A. H. effecit quod uoluit Dauus, nam intellexit Chremes, ex qua sit Pamphilo natus puer. — sic inludatis.
- 757 18 2 ADEON adeone, ut (II 1, 15) 'adeon ad eum?'
- 758 19 3 VENI IN TEMPORE cum prouisus sit, interuenisse <se> putat. 4 VENI IN TEMPORE 'in tempore' opportune. nos sine praepositione dicimus tempore et tempori.
- 759 20 PROPERA ADEO PVERVM TOLLERE hic uersus clare dicitur, sequens, ne senex audiat, presse.
- 760 21 1 CAVE QVOQVAM EX ISTO EXCESSIS LOCO necessario Dauus retinet Mysidem; nondum enim omnia audiuit Chremes, nondum comperit, unde sit mulier et puer de quo susceptus sit. 2 EXCESSIS pro excedas, ut 'faxis' (v. 14).
- 762 23 AT ETIAM ROGAS rursus iurgium repetit et turbulentam orationem.
- 763 24 CEDO CUIVS P. 'cedo' idem significat, quod dic et da mihi. — Ergo repetitionem significat, non super-

1 illudo BTCV, inde A | in om. V || 3 est h · a · V, est an · h · C, etc · B | dauus in ras. V² || 4 nam] statim T | intellexerit C | ex quaⁱ (corr. m. 2) V, quia TC || 5 sic — 6 eum om. B | inlaudatis A, illudatis CV, ill. T || 6 ADEON — ad om. A | ADEON — eum om. V | ADEON dett., adeo dett. | adeone] ad eum TC | ut ed. Mediol. (Schopen): an TC, dett. | adeo T || 7 VENI — 8 putat om. V, hic om. B (cf. infra) || 8 se add. Schopen | VENI om. B | IN TEMPORE om. BTC | opportune A || 9 tempore dicimus B | et tempori CV, et tēpr̄ A, om. BT | hic add. B: cum prouisus ... putat (cf. supra) || 10 propera adeo "tollere" puerum V, propera a · p · t · a · ia · T, propera B | hinc T | dare A || 11 obsequens T, sequentez V | audiens T | expresse V || 12 QVOQVAM — LOCO] etc · B | quoque V | necessarium TC || 13 enim in mg. V² | audiuit omnia B || 15 susceptus sit] suscepit A | faxis (pro facias sscr. m. 2) V || 17 ROGAS] ro · B | rursum TC | iurgium] misis V | et] ut TC, om. V || 19 cedo cu · p · C, cedo cuiū p · V, c · c · p · T, om. B | quod — 20 significat om. T | quod in ras. V², quid A || 20 et da] da C, //dic V. repetitionem significat] sc. cedo et dic mihi

- uacuum orationem.* — et est dictum cum quadam fiducia et contemptu eius, cum quo sermo est, interrogantis aliquid.
- 764 25 MITTE ID QVOD S. hoc lentius et summisse.
- 765 26 1 HEM QVID PAMPHILI apparet mulierem 'uestri' et 'Pamphili' lentius pronuntiasset quam Dauus uellet, et ideo hunc repetisse nomen 'nostri? Pamphili?' 2 HEM QVID duas res operatur Dauus simul: et ut ignarissimum se ostendat et ut Pamphilus nominetur. et argute repetit nomen Pamphili quasi per indignationem, ut soceri auribus adulescentis nomen inculcet; metuit enim, ne non audiat uelut senex.
- 766 27 1 RECTE EGO H. S. F. N. et hic effecit quod uoluit Dauus, ut et Pamphili Chremes puerum esse cognoscat et recuset generum. 2 HAS FVGI id est huiusmodi.
- 767 28 1 O FACINVS ANIMADVERTENDVM ἐποσιώπησις quarta. 15 2 QVID CLAMITAS clamauit enim Dauus, ut 'puerum' (v. 24) audiret Chremes.
- 768 29 QVEMNE EGO H. V. A. V. A. V. uult negando iritare mulierem ad confirmanda quae uult.
- 769 30 1 O HOMINEM A. exclamatio Mysidis testimonium ueritatis est. 2 VERVM VIDI C. S. uide infirmum argumentum: prius 'uidi puerum adferri' dixit, post non 'pue-

3 QVOD *om.* V | s.] sed AV, scio C | lentius et *om.* B | summisse V || 4 PAMPHILI] p. B, *om.* T | mulier C | nri V || 5 lenius B | uellet dauus TC || 6 hunc Schopen: nunc *codd.* nomen uestri pamphili repetisse B | nomen] hem T | uestri TC || 7 Dauus simul *om.* TC | et ut] ut ATCV || 8 nominatur A | repeti B, repetit *bis in* A || 9 pamphili nomen TC | quasi — 10 nomen *om.* TC || 10 inculcet] *** T || 11 senex *om.* TC || 12 RECTE — s. *om.* B | H. — N.] H. E. S. F. N. A, h. s. e. n. V, h. s. e. n. TC | F. N.] effugi nup. B | effecit (*cf. schol. ad v. 17*)] efficit ATV || 13 et 1. *om.* B | puerum chremes B, "chremes" puerum V || 14 recusari TC | fvgi *om.* B || 15 <o> o V | ANIMADVERT-] a. B | aposiopesis ABV, apositio possis TC || 16 puerum TC, puer AB, *om.* V || 18 QVEMNE — A. V.] adferri uidi B | H. — A. V.] h. u. A. A. U. A, h. u. a. n. a. n. V, h. u. u. a. a. u. TC | iritare TC, incitare V || 19 ult A || 20 A. *om.* BV || 21 VERVM *om.* B | c. s.] can. suf C, c. d. T, suffarcinatam B | uidet T, uidit C, *om.* B || 22 uide *ex -di corr.* V² | puerum afferri TCV, afferri puerum B | dr C | postea V

rum' sed 'Cantharam subfarcinatam'. 3 Canthara nomen est anus. 4 *Et hoc dixit, ut leuiter redarguat Mysidem, non ut uincatur: hoc enim uidisse se, subfarcinatam Cantharam, non puerum portantem.*

770 **31** SUBFARCINATAM proprium anibus subfarcinatas esse, 5 ut Persius (*IV 21*) 'pannucia Baucis' et Plautus (*Pseud. II 2, 64*) 'doliarem claudam crassam'.

771 **32** 1 QVOD IN PARIENDO A. A. L. indicium secuta confirmatio est, quam expressit Dauis refutatio. superest, ut etiam concludatur effectus doli negante Chremete se daturum filiam, quod subinde efficit Dauus dolo. 2 ALIQUOT LIBERAE nec paucae nec multae. 3 LIBERAE testimonia libera contra seruum. et hoc proprium Terentii est, nam de Romano more hoc dixit.

772 **33** 1 NE ILLA ILLVM 'ne' ualde. Cicero (*Catil. II 3, 6*) 15 'ne illi uehementer errant'.

773 **34** 1 CHREMES SI POSITVM PVERVM ἐν ὑποκρίσει. et est μίμησις, transit enim a mixto ad imitatum charactere.

772 **33** 2 NE ILLA ILLVM Chremem scilicet. 20

773 **34** 2 CHREMES SI P. P. μίμησις, quando aliena uerba sic pronuntiamus, ut uana uideantur.

1 chant^haram A | suffarcinatam CV, (dixit add.) B, suff. T | cantharam V | nomen est om. B || 2 leniter TC || 3 non ut] n̄ ū (in mg. ū n̄) B | uidisse se <innuit (vel induit)> dett. | subfarcinatam — 4 portantem om. T | suffarcinatam BCV || 4 cantharam <uidelicet> suff. dett. || 5 suffarcinatam (-ta T) TC V, om. B | subfarcinatas A, suffarcinatas rell. || 6 ut om. B |

pannutia V, pannu et a TC | paucis BTC, banūs V | et Plautus om. T || 7 cludam classam (in cr. corr. C) TC || 8 QVOD IN PARIENDO om. B | A. A. L.] ali. a. l. V, a. a. TC, aliquot libere B || 9 super T | <et> ut TC || 10 includatur T | dolo A | chreme TC || 11 subdole V | aliquod TC | multae — paucae B | libera V || 14 dicit C || 15 ILLVM om. B | Cicero] ei Cicero T, ei. Ci. C || 17 ΕΝΥΠΟΚΡΙΣΙΣ AB, ἐν ὑποκρίσει M⁴, *** TC V | et est om. TC || 18 ΜΙΜΗΣΙΣ AB, μίμησιν M⁴, *** TC, om. V | transit — 21 μίμησις om. TC | ad mutatum V || 21 si p. p.] si p̄ A, si positum p. B, om. V | ΜΙΜΗΣΙΣ B, ΜΙΜΗΣΙΣ A, *** V

- 775 **36** 1 NON HERCLE F. bene ipse de se tertiam personam fecit, ut supra (*I 2, 8*) 'at nunc faciet'. 2 VT TV SIS SCIENS eloquenter: sic enim ueteres pro scias.
- 776 **37** 1 IAM EGO HVNC I. M. V. P. bene 'in mediam uiam', quia ante fores positus iacebat. 2 PROVOLVAM TEQVE I. PER. I. L. de proximo *παρόμοιον* repetiuit. *quando nomina sunt, παρονομασία, quando uerba, παρόμοιον dicitur.* 3 PROVOLVAM porro uoluam. 4 *Et dolo quidem minatur quod facturus non est, uerum sedulo id agit, ut iam puer tollatur e medio. simul enim seruat Chremeti,* 10 ut ipse recuset generum, non ut a quoquam passus uideatur iniuriam.
- 778 **39** 1 TV POL HOMO NON ES S. 'sobrius' est sanae mentis quasi sebrius, hoc est quasi separatus ab ebrio, ut secretus separatus ab his qui cernuntur. 2 FAL-15 LACIA ALIA ALIAM T. prouerbium, cui subiacet memorem mendacem esse oportere.
- 780 **41** CIVEM ATTICAM ESSE H. transit ad imitationem.
- 781 **42** AV interiectio est conturbatae mulieris.

1 ercle AC, er. T | F.] fa. B, faciet CV | bene (enim) ipse codd., corr. Schopen | de se] sese in ras. V² | persona A ||
 2 fecit ex fa- corr. C | vt om. B || 3 sis] scis A | eloquenstur sciens C, s. eloquens T || 4 IAM — P.] uia B | hanc C | v.] n. C | media B | uiam in ras. V², .U. A, om. B || 5 qui^a A | ante] an C | teque. i. P. i. L. A, te. q. i. q. t. lu. B, t. q. i. p. i. l. V, teque. i. pro in luto (s. T) TC || 6 ΠΑΡΟΜΟΙΟΝ AB, *παρόμοιον* M⁴, * * * * CV, om. T | repetiuit (εἰ) V || 7 paronomasia (paran- TV) codd.; est add. V | paroneon^{no} AB, parameon TC, para^{no}meon V | dicitur om. BV || 9 ut iam] utinam C, ut T || 10 puerē B | in medium TC | enim] eum V | seruit V | cremem B, om. C || 11 uideatur passus B || 13 tv — s. om. B | es s.] ēs A, e. s. T, es sobrius CV | sobrius om. AT | <id> est B || 14 sebrius ABV, sobrius TC; seebrius? | id est ab ebrio separatus B || 15 separatus om. T | ab iis B | quae TC | cernuntur Schopen: discernuntur codd. || 16 ALIAM] a. B | r. om. TC | cui in ras. V² | memor ē TC || 18 atticam A, athicam C, a. T | esse hanc C, e. h. TV, om. B | immutationem V || 19 au in ras. V², an TC

- 782 **43** IOCVLARIVM IN MALVM e contrario: pro graui et molesto ac nimio iocosum. *ergo κατά αντίφρασιν.*
- 783 **44** 1 QVIS HIC LOQVITVR O CHREME principium loquendi Dauus Chremeti dat perfectis quae ipse conatus est. 2 PER TEMPVS A. idem est 'per tempus' quod in 5 tempore. 3 Aut certe 'per tempus' tempestiue. 4 O CHREME PER TEMPVS A. astute, quasi eum nunc primum uiderit.
- 784 **45** 1 AH NEC TV OMNIA aut 'nec' pro non legitur aut 'ne omnia', ut 'ne' producat et accipiatur pro non. 10 2 NEC TV OMNIA 'audisti' subauditur.
- 785 **46** 1 AVDISTI OBSECO HEM exsultans Dauus infert et inculcat frequenter repetendo 'audisti'. 2 AVDISTI O. HEM difficile credendo affirmat non sciuisse praesentem, ut hac confirmatione nihil illum de se faciat suspicari. 15
- 786 **47** IN CRVCIATVM HI. A. nec 'in crucem' sed 'in cruciatum'.
- 787 **48** 1 HIC EST ILLE 'ille' cum emphasi quasi uir magnus. sed hoc Chremetem ostendens dicit cum ironia.

1 IN MALVM *om. B | e V², et A || 2 ac*] et *B | iocosum ABV, iocoso TC; iocularium dett., ed. pr. | ego A, igitur TC | cata antiphrasin AT, catantiphrasin B, cata antiphrasim V, catha antiphrasin C || 3 o CHREME om. B || 4 perfectus T || 5 PER — est om. B | A.] ad . C, aduenis V | idem est] . i . V, id est T, . i . est C | quod] quomodo V, id est B || 6 aut — tempus] uel B | tempestiui C, -uo T || 7 o — A. om. B | o om. T | A.] adue . C, adu . T, om. V | astute] ausculto T | nunc eum B, enim nunc V, eum non C | prius TC || 9 ha C, A²t V, an T | NEC] n . V | TV — 11 TV om. V | nec] ñ A | non om. A || 10 aut om. T | ut — 11 OMNIA om. T || 11 nec om. C | subauditur] pro auditu T || 12 AVDISTI OBSECO om. B || 13 et om. TC | in occultat T | audisti om. V | AVDISTI] audistin C, audistin V | obse . hem C, ob . hemi T, hem V, obsecro hem B || 14 adfirmat A || 15 illum de se faciat suspicari V || 16 IN] hinc T | hia . A, i . h . a . V, hinc a . hi . e . C, a . h . e . T, om. B | sed cruciatum BTC || 18 HIC EST om. B | henfasi A, emphasi V, exifasis T, esiphasis C || 19 sed om. C | hunc B | chremite A | <in (est T)> chreme tunc offendens (-des T) TC | yronia C*

- 2 NON TE CREDAS D. L. Vergilius (*Aen.* X 581) 'non Diomedis equos n. c. c. A.'
- 788 49 1 NIHIL POL FALSI DIXI MI SENEX bene 'senex', quia quasi alienior est et ignotus Mysidi. 2 MI <s.> subpalpatio muliebris. 5
- 789 50 NE ME ATTINGAS quaedam ostenduntur aperte in comoediis, quaedam ex aliis personis intelleguntur.
- 790 51 SI POL GLYCERIO NON OMNIA HAEC ἀποσιώπησις tertia, quod <quaedam> alienae personae intercessione reticentur. fiunt autem ἀποσιωπήσεις, id est reticentiae modis 10 tribus: aut enim tacet per se ipsum et ad aliud transit et est prima, aut tacet nec ultra aliquid dicet et est secunda, aut alterius interuentu personae silet et est tertia.
- 791 52 NESDIS QVID SIT ACTVM 'nescis' plerumque dicitur ei, non quem uolumus redarguere imperitiae aut ignorantiae, sed quem facere uolumus ut uelit libenter audire. 15
- 794 55 1 PAVLVM INTERESSE noue pro multum: ἐλάττωσις σχῆμα. 2 EX ANIMO OMNIA VT F. N. F. figura ἐφεξήγησις; nam quid est 'ex animo' nisi 'ut fert natura'? 3 Et

1 D. L. om. *BV* || 2 n. c. c. A.] nota *TC*, etc. *B* || 3 NIHIL — DIXI om. *B* | nil *C*, n. *T* | bene senex om. *V* || 4 quia om. *TC* | misidi *deit.*, om. *ABTCV* | *m*] Me *A* || 5 suppalpatio *B*, supplicatio *T* | mulieris *TC*, mulieris *V* || 6 NE ME om. *B* | quidam *TC* || 7 quidam *TC* || 8 SI POL om. *BC* | gly. *post* haec in *B* | HAEC] hē *C*, h. *V* | ΔΠΟΚΙΟΠΗΘΗCIC *A*, aposiopesis *BV*², **** *TC* || 9 tertia] .III. *A*, III^a *V*, om. *TC* | quaedam *add.* *W*. | alie *TC* | reticeuntur *A*, reticeantur *B*, reticentur *V*, reticent *TC* || 10 aposiopesis *codd.* || 11 enim tacet om. *V* | tacet <quis>? (*Schoell*) | per se ipsum] persona ipsa *Schopen* | aliud *Schopen* (*cf. Phorm. I 2, 71*): alium *codd.* || 12 dicit *V* || 13 aut om. *T* || 14 nescio q. s. i. *T*, om. *B* || 15 quem non *T*, quem *B* | aut ignorantiae (*in ras. V*² = *deit.*)] ignorantis *ABT*, ignoramus *C* || 16 que *C*, quoque *T* | uolit *A* || 17 INTERESSE] in. *B* | multo *ABTV*, multorum *C* | ἐλάττωσις σχῆμα *W*.: ΘΔΔΤ-ΤΙCIC CREMΔ *B*, ē. ΘΔΔΤCICEMΔ *A*, .est (et est *T*) **** *TC* | VT F. N. F.] facias ut fert natura *B* | figura om. *B* | ΕΦΕΞΗΓΗCIC *B*, ~ξΗRHIC. *A*, ephexegesis *V* || 19 quid est *V*, quidem *TC* | nisi ut natura fert *V*, ut (*om. T*) infert natura *TC*.

haec sententia a Terentio ἐρωτηματικῶς prolata est, quam Menander ἐπιδεικτικῶς posuit.

- 795 **56** VT FERT <N.> naturalis et ingenua actio, quam † ea quae dicimus, ut Vergilius (*Geo. II 204*) 'et <cui> putre solum — namque h. i. a.'

5

5.

- 796 **1 1** IN HAC H. P. D. E. C. in hoc loco persona ad catastropham machinata nunc loquitur, nam hic Crito nihil argumento debet nisi absolutionem erroris eius. simul ex uerbis suis quam grauis quam modestus sit quamque iustus ostendit. **2** IN HAC H. P. D. E. C. non 'habitare', sed quia † mortua est, 'habitasse' dixit. **3** PLATEA Graeci πλατεϊαν dixerunt, quam nos plateam dicimus. secundum formam eiusmodi et Μήδειαν Medeam, σπονδειον spondeum scribimus.

- 797 **2 1** QVAE SESE INHONESTE o. optare est unum de 15

1 <ē> sententia TC | a Terentio *Steph.*: ab initio *codd.* | ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΗ A, ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟC B, **** TCV | quam V || 2 epidicticos *codd.* || 3 ingenta A | quam ea quae dicimus (dicimus A, dicimus discimus B, diximus TC) ABTC, an de industria; id est scientia et prouidentia. ea enim quae dicimus et scimus, operatione genita et industria quaedam scimus (an — et indus in *ras.*, tria — scimus in *mg.*) V² (*dett., ed. pr.*); quam ἀποφωῆ dicimus *Schoell.* An q. extemporalem d. (*cf. Quintil. X 7, 16*)? || 4 ut — 5 i. a. in *mg.* V² | ut om. B || 5 h. i. a.] hoc imitamur arando B || 6 n.] habitasse B TCV | r. — c.] P. d. eic; A, p. d. e. chri. V, platea dic. est crisis C, etc. B | loco om. T | catastropham AB, cathastropham C || 7 nunc] non TC; *del. Schopen* | Crito] crac A || 8 argumentum TC | eius *del. Schopen* || 9 suis om. TC | sit] ut A, sit (*post iustus*) V || 10 in — c. om. B | n.] habitasse CV, om. A | pl. d. c. cr. C, p. d. e. T || 11 dī C | Plata A, Plateam TCV | grati T | πλατεϊαν] placiam AB, palatiam TC, πλατεια plateam V || 12 diximus TC || 13 median (-am B) medeam AB, medeon medium (-eum T) TC, μεδειαν medeam V | spondaion A, spondeion BC, sonderō T, σπονδειον (*ov in ras. m. 2*) V || 14 spondeum ABT, spondeium C, et spondeum V || 15 QVAE — INHONESTE om. B | o.] obtauit B, optauit CV, o; A, t. T | obtare B | est om. C

duobus eligere. Vergilius (*Aen. I 425*) 'pars optare l. t.' 2 PARERE HIC D. animo heredis dixit 'parere diuitias'.

798 3 1 POTIVS QVAM IN P. primum dolet Crito, quia meretrix fuit Chrysis; secundo progressus queritur, quod mortua est. — 2 *Et nota, quod tria dicit contempsisse Chrysidem: patriam, honestatem, paupertatem.* — τὸ πρῶτον etiam seruatum est graui uiro, cum illum sobrinae pudet. simul et hic ostenditur eius generis fuisse Chrysidem, ut probe uiuere potuerit, nisi, ut ait (*I 1, 44*), 10 necessitas cogeret. 3 QVAM IN PATRIA H. ἀντίθετον primum. 4 POTIVS QVAM IN P. H. P. V. his uerbis iam honestus a poeta inducitur Crito et dignus, cui credi oporteat.

5 PAPPER VIVERE sed 'cognatorum n. c.' est (*I 1, 44*).

799 4 AD ME LEGE REDIERVNT B. hic ius tractauit dicendo 'redierunt', quia in familiam redeunt, si non est heres de proximo aut ex testamento.

800 5 SED QVOS P. V. interrogatio est, cui necessario respondetur aut etiam aut non, percontatio, cui nihil horum, ut si quis dicat: ubi habitabat Chrysis?, 20 dicatur: ecce hic. *percontatio, ut si quis dicat: cur*

1 eligere in mg. V², om. ABTC | par C || 2 le t. TC, .i. T; A, locum tecto (-is B) BV | parare TCV | hic di. B, hic diuitias V, hic ducit C | heredis om. A | parare TCV || 3 diuitiis C || 4 QVAM IN P.] quam h. i. p. p. u. V, etc. B | quia] quod ed. pr. || 5 querit TC || 6 est] sit B | <hic> quod TC | dixit <cur> V, om. TC || 7 ΤΟΠΡΕΤΟΝ A, ΤΑΠΡΕΝΟΝ B, **** TCV || 8 sobrinae illum B || 9 et om. TC || 10 proprie T | potuerit om. T | ut ait] ait A, aut C, aut T || 11 PATRIA] prima T | n.] honeste B, honeste uiuere V | ante hec ton A, antitheton BTC, anthiteton V || 12 P. V.] u. V || 13 et indignus TC || 14 n. c. est] negligentia coacta N. C. est A, negligentia coacta n. c. e. e. B, negligentia coacta n. c. est V, negligentia c. e. C, n. e. e. T || 15 AD — REDIERVNT om. B | legere dixer. A, lege diceret V, lege redierū C, l. r. T | v.] bona B, f. V, om. TC | hic — 16 redierunt om. TC || 16 redierunt V | quia] et TC | redierit C, redierunt <hic ius redierunt> T, om. B | si non] sed C | est proximus heredis TC || 17 ex] et C, in T || 18 P. V.] per u. B, perconter v. (n. V) CV | necessario in mg. V² || 19 aut 2. om. TC || 20 ubi — 21 dicat om. V | habitat BTC

adulterium commisisti? simul etiam modeste et mature et de se nihil interrogaturus coepit a blandimentis.

801 6 ESTNE HIC CRITO s. c. sobrini sunt consobrinorum filii, — nam sic dicit Menander —; uerum ut alii putant, de sororibus nati, ut sint sobrini quasi 5 sororini.

802 7 O MYSIS SALVE SALVVS SIS C. 'saluus sis' asseueratio salutantis est, non quasi responsio.

803 8 1 ITAN CHRYSIS HEM non nunc interrogat, sed commiseratur, et ita sequebatur, ut diceret 'periit'; sed magis 10 gemitu significat, quod minus dixerat. 2 NOS QUIDEM POL MISERAS PERDIDIT hic intellegitur supra subaudiendum 'periit', nam πρὸς τὸ 'periit' haec reposuit 'perdidit'.

804 9 1 QUID VOS QVO PACTO HIC progressio loquentis ad interrogandum, id est: puto, inquit, quod illa periit, uos 15 autem quomodo? 2 QVO PACTO HIC significatio est peregrinantis. 3 NOSNE SIC VT QVIMVS A. τὸ 'sic' nudum est. et est significatio languoris cuiusdam et lenitudinis. 4 SIC VT QVIMVS A. Q. V. N. L. et ad praesentis et ad praeteritae uitae excusationem pertinet ista 20 responsio, qua purgatur uoluntas in quaestu meretricio

1 etiam] et TC || 2 interrogatus TCV | coepit a] cepe T || 3 crito s. c.] crytos. c; A, crito c. c. V, chrito sobr chr. C, c. s. e. T, cri. B || 4 post Menander lac. sign. Schopen | uerum] uel B, om. T || 5 aut sint TC || 7 o. — c.] salue B | c.] crito C, om. V | adseueratio A || 8 quasi non C | responsio <salutati> V || 9 ITAN om. BV | CHRYSIS] at. T, om. B | HEM] h. ē; A, hem V, hic TC | nunc non V | commiseretur B || 10 sequebatur] perseverat TC | disceret A | sed — 13 periit 1. om. T || 11 gemitus codd., corr. Westerh. | NOS — 12 POL om. B | hoc V || 13 prosto AB, pro sed V, profecto TC | perit AC | repofuit A || 14 que nos quo V | PACTO] p. BT || 15 id est] inde C, id T | puta ATCV | inquit om. V | perit TC, (ex querit corr.) A | uos autem V, om. B || 16 est om. V || 17 nosne V, om. B | sic om. T | A.] aiunt BCV | t. o. C || 18 est <est> et A | significatū C, -tium T | langoris CV | cuiusdam] credam B | lenitudinis AT, lenitatis C || 19 A. — L.] aiunt quando ut uolumus non licet B | L.] i. C | ad om. C || 21 quia V | in] et C | meretricis TC, meretricis (corr. m. 2) V

Chrysidis. Caecilius in Plocio (*fr. 11 Ribb. com.*⁸) 'uiuas ut possis, quando nequit ut uelis?'

- 806 11 1 QUID GLYCERIVM IAM H. S. conuenit hereditatem petenti, conuenit iudici futuro. 2 Ergo recte et ordine quaesiuit 'quid Chrysis? quid uos? quid Glycerium?' 5
- 807 12 1 VTINAM nouo genere exoptationem pro negatione intulit. 2 HAVT AVSPICATO HVC M. A. id est inauspicatus, quod non esset auspicatus. et usitatum ueteribus sic dicere, si quando aliter quid euenisset, quam uellent.
- 808 13 NVMQVAM HVC TETVLISSEM PEDEM Vergilius (*Aen. 10 II 657—58*) 'mene efferre pedem, g., t. p. r. s.' et (*Geo. I 11*) 'ferre simul f. p. d. q. p.' sed critici adnotant altius esse caractere comico 'tetulissem pedem'.
- 809 14 1 SEMPER ENIM DICTA EST E. H. A. H. E. S. aut ueris credendum est aut etiam falsis, quae tamen inueterauerint. hinc Cicero (*in Verr. II, II 35, 87*) 'ita habeantur itaque dicantur'. 'habita' ergo plus est quam 'dicta'. 2 SEMPER EIVS a possibili et utili.
- 810 15 1 NVNC ME HOSPITEM L. S. et 'me' et 'hospitem'

1 Chrysidis *post* 229, 21 uoluntas in V | plotio CV || 2 nequit (-id T) | nequis D (*ed. pr.*), nec quis Ribb., non quis Fabric., nequeas Seyffert, nequitur Spengel | uelis (s *ex t. corr.*) A || 3 glycer · B, cliceriu A | IAM H. S.] i · h · s · p · r · V, etc · B || 4 iudici V | futuro om. V || 6 negotione A || 7 haud CV, aut T | huc M · O; A, huc me · a · V, h · m · a · T, huc m · C, om. B | idest] a V || 8 quid C || 9 si <si> quando V, si <ali>quando T, si <quid ali>quando C | uellet C || 10 hic A, h · BT | tulissem C, t · BT | p · BT || 11 neme ATC | offerre A | g. — s.] genitor te posse relicto sperasti B, c · (t · T) r · n · n · s · TC || 12 f. — p.] faunique pedem dryadesque puellae B, f · p · d · q · d · V, e · p · d · q · (i · T) p · TC | cretici B, critici V, c'to T | annotant V, a n tant C | alterius V, alicuius B || 13 caractere V, caractere B, diaractere A, caractere T | intulisse (-em T) pedem TC || 14 SEMPER — s.] dicta et habita B | E. H.] i · h · V | aut ueris in ras. V², aut ueteribus T || 15 inueterauerant (-runt V) *codd.*, *corr. Steph.* || 16 ita habeantur] fore uideantur Cicero || 18 dicta Schopen: credita *codd.* | EIVS] enim TC.] appossibili A | et inutili C || 19 HOSPITEM L. S.] etc · B | et — 231, 1 sequi om. T

et 'lites sequi' mire dicit: — 2 ME cum emphasi, id est senem et remotum a litibus, HOSPITEM hoc est peregrinum, LITES SEQUI id est pauperem. — totum <μετ' ἐμφάσεως.

811 16 QVAM ID MIHI SIT FACILE A. V. id est difficile et 5 inutile. et est comicum.

814 19 1 GRANDIVSCVLA IAM PROFACTA EST ad partem aetatis refertur grandis, — 2 Id est: grandis natu est. — maior autem generaliter et ad summam aetatis refertur et ad comparationem aetatis pariliter positum. 10

815 20 1 SYCOPHANTAM hoc est: cum in me conueniunt lites. 2 SYCOPHANTAM bene 'sycophantam', quia bonam causam habet et nihil aliud timet nisi conuicia. 3 Et 'sycophantam' subdistingue et sic infer sequentia.

816 21 1 TVM IPSAM DESPOLIARE NON L. ab honesto. 15 2 Et bene, quia nihil suum habet nisi Chrysidis.

817 22 1 OPTIME HOSPES P. C. A. O. 'antiquum' absolute dixit, ut aequum aut bonum, quod antiqui solebant.

2 Aut certe per ἔλλειψιν, id est 'morem et ingenium' (cf. Hec. V 4, 20). 20

1 me cum V, metum A | emphasi in ras. V², enfasi TC, en|enfasi A | id est in ras. V², et T || 2 <et> a TC | hosp. B | hoc est om. B || 3 idem A | μετ' ἐμφάσεως W.: emphaseos B, enfas eos A, emfasom TC, ^{per}emphaseos (sscr. m. 2) V || 5 qua A | FACILE] fa. B | A. V.] a. e. c. V, om. B || 7 glandiuscula C | IAM PROFACTA] iam p. f. C, iam p. T, om. B | EST] e. T, om. C | patrem C || 8 natu et TC || 9 et I. om. TC || 10 pariliter ATC, pari^{li}ter V, pariter B; pariliter <comparatiue et similitudinarie> dett. | positum V || 11 sicofantam ATCV, sicofantam B | <quia bonam causam (om. T) habet> hoc TC (cf. infra) | id est B | conueniuntur C || 12 sicofantam AV, sicofantam B, om. TC | sicofantam 2. ATC, sicofantam B, om. V || 13 et om. ABTC | nisi] et B || 14 sicofantam ATV, sicofantam B, sicofantia C | et D, om. rell. | infert TC || 15 tvm] tamen B | ipsam dispoliare CV, ipsam d. T, i. d. B | L.] licet BCV, om. T | 16 bene V | quā A | sum C | Chrysidis <habet> AB TC, (habet del.) V || 17 p. — o.] p. a. c. a. (ex o corr.) o. C, p. c. m. a. o. T, *** B | antiquam A || 18 dr C | quod om. T | per ΕΛΛΙΨΙΝ B, per ΕΔΔΨΙΝ A, per e. m. V, per *** C, per T | id est] deest? | mortem T

- 818 **23** 1 DVC ME AD EAM QVANDO HVC V. V. V. 'ueni huc' inquit 'ut uideam'; cur autem 'ut uideam'? quia timet.
 2 *Et est ordo: duc me ad eam, <ut uideam>.*
- 819 **24** NOLO ME HOC IN TEMPORE V. S. bene 'senex': Simo enim cum Chremete est. propter hoc uideri non uult, ne eius utatur apud socerum testimonio, rem esse Pamphilo aduersus Glycerium, et rursus nuptiae confirmentur.

V.

1.

- 820 **1** 1 SATIS IAM S. S. S. E. T. A. M. haec scaena officiorum disceptationem continet patrum inter se de officio amicorum et paterna pietate tractantium. 2 SATIS I. S. 10
 S. S. haec ueluti quaedam controuersia est, namque iniuriarum reus fit Simo: contradicitur per coniecturam falsum esse quod intendit, cum Pamphilus neque amet neque ex eo filius natus sit, et adhibetur deriuatio causae, quae dicitur meretricem ista omnia esse molitam ad disturbandas 15
 nuptias. 3 SATIS I. S. S. S. bene negaturus filiam purgat prius officium suum de fide promissi et ultro accusat ipse.
 4 SPECTATA probata, ut ille ait (*Verg. Aen. VIII 151*) 'et rebus s. i.'

1 AD — v. v. v.] etc. B | QVANDO HVC] q. h. TV | u. ut. u. C | ueni huc W.: uel hoc ABT, uel hoc C, duc V || 2 uideam] quidem T | uideas ABTC, uideas V | timetur ABT, timeretur V || 3 ut uideam (quando huc ueni) add. Steph. || 4 NOLO — v. om. B | IN om. TC | v.] uideat V | s.] senex BV | bene senex om. V || 5 non uult uideri B || 6 rem esse] re me est A, rem eius TC | pamphili TC || 7 //et A || 8 s. s. s. — m.] satis s. s. e. t. a. m. e. V, satis e. t. a. (q. T) TC, satis B | offensionem (*in mg.* aliter officionem m. 1 = T) C || 9 disceptationemque T | patrum continet V | intra C | officii B || 10 i.] y. A | s. s. s.] s. s. V, satis TC, sa. B || 11 haec om. C | est om. BTC | neque T || 12 sit TC | contradixit T || 14 quia TC || 15 ad] a C | distribuendas *ex -am corr.* A || 16 nup. B | i. s. s. s.] iam s. s. V, i. sa. B, iam satis TC || 17 prius om. V | officium V | promissis A, promissa TC | et om. B | ultero A | ipsum V || 18 ait om. B || 19 et rebus om. C | s. i.] s. B, spectata iuuentus V